

Vlaams
Parlement

stuk **1578** (2011-2012) – Nr. 1
ingediend op 26 april 2012 (2011-2012)

Voorstel van bijzonder decreet

van de dames Kathleen Deckx, Kathleen Helsen, Vera Celis
en Fatma Pehlivan, de heren Jan Durnez en Willy Segers
en mevrouw Fientje Moerman

houdende regeling van de bestuurlijke organisatie
en werking van sommige publiekrechtelijke hogescholen

TOELICHTING

ALGEMENE TOELICHTING

Beleidscontext

Voorliggend voorstel van bijzonder decreet moet worden gezien tegen de achtergrond van de recente en zich continuerende fundamentele hervormingen van het hoger onderwijs.

Met het Structuurdecreet van 4 april 2003 is dit hervormingsproces afgestemd op internationale herkenbaarheid (bachelor-masterstructuur), robuuste kwaliteitszorg (accreditatiestelsel) en verwevenheid tussen onderwijs en onderzoek binnen de hogeronderwijsassociaties.

In de schoot van het Bolognaproces evolueren de hogeschoolopleidingen ‘van academisch niveau’ naar academische opleidingen.

Het Vlaams Parlement heeft in die context een motie van aanbeveling uitgebracht naar aanleiding van de maatschappelijke beleidsnota over de hervorming van het hoger onderwijs in Vlaanderen¹. Daarin wordt aan de Vlaamse Regering gevraagd academisch gerichte hogeschoolopleidingen te integreren in de universiteiten.

De Vlaamse Regering heeft daaromtrent een ontwerp van Integratiedecreet voorbereid.

Deze ingrijpende hervormingen zijn slechts implementeerbaar binnen slagkrachtige hogescholen die hun structuren op een flexibele en transparante wijze kunnen afstemmen op de geschetste veranderingstrajecten.

De toenemende inbedding van het hoger onderwijs in een internationale context en de snelheid van de ontwikkelingen in het maatschappelijke en wetenschappelijke veld nopen binnen de hogescholen daarenboven tot een interactief, open en continu proces van verkenningen, diagnoses, opgestelde veranderdoelen en actieplannen. Dit stelt belangrijke uitdagingen voor het probleemoplossend vermogen van de hogeschoolorganisatie.

Het is daarom niet zonder reden dat de voormelde motie van aanbeveling vraagt om aan de Vlaamse autonome hogescholen “een vergelijkbare autonomie en beheersstructuur toe te kennen als die waarover de vrije instellingen vandaag reeds beschikken. De decreetgever moet binnen een decretaal vastgelegd kader de nodige ruimte laten waarbinnen de instellingen hun eigen beleid kunnen verwezenlijken”.

Deze vraagstelling past in een brede beweging waarbij bij de verzelfstandiging van openbare diensten nieuwe evenwichten tussen autonomie en centrale sturing worden gezocht. Kaat Leus schreef ter zake reeds in 1998: “Gelet op de uitdagingen waarvoor het hoger onderwijs staat in een steeds complexer wordende en snel veranderende maatschappij wordt van de hogere onderwijsinstellingen een efficiënt adaptatievermogen vereist. Daarbij lijken te horen deregulering, minder centrale sturing, een ‘soepeler’ (...) bestuursstructuur met heldere verantwoordelijkheden en bevoegdheden, geschoeid op een meer beleidsmatige leest”².

De afdeling Wetgeving van de Raad van State noemt de bij bijzonder decreet te garanderen autonomie van onderwijsinstellingen, opgericht krachtens artikel 24, §2, van de

¹ *Parl. St.* VI. Parl. 2009-10, nr. 591/6.

² K. Leus, ‘Onderwijs als autonome openbare dienst’, TORB 1998-99, p. 107.

Grondwet, overigens in een adem met de actieve onderwijsvrijheid in hoofde van privaatrechtelijke vrije instellingen³.

Korte samenvatting

Voorliggend voorstel van bijzonder decreet biedt een antwoord op de geschetste beleidsmatige vraagstellingen en stelt een eigentijds en soepel bestuurlijk kader in voor publiekrechtelijke hogescholen ‘nieuwe stijl’.

De uitgetekende hogescholen zijn sui-generisinstellingen van publiek recht met een belangrijke constitutieve autonomie.

Het voorstel heeft geen betrekking op de op stapel staande fusieoperaties tussen de Plantijn-Hogeschool van de provincie Antwerpen (autonoom provinciebedrijf) en de Artesis Hogeschool Antwerpen (Vlaamse autonome hogeschool) en tussen de Provinciale Hogeschool Limburg (autonoom provinciebedrijf) en de XIOS Hogeschool Limburg (Vlaamse autonome hogeschool). Ter begeleiding van deze grootschalige operaties is een passend afzonderlijk voorstel van bijzonder decreet uitgewerkt.

De (overige) huidige Vlaamse autonome hogescholen (Erasmushogeschool Brussel, Hogeschool Gent en Hogeschool West-Vlaanderen) worden ingevolge voorliggend voorstel van bijzonder decreet van rechtswege omgevormd naar een nieuwe flexibele organisatiestructuur, gelijktijdig met de integratie van academische hogeschoolopleidingen in de universiteit van de betrokken associatie (academiejaar 2013-2014). Op die manier kunnen de hertekening van het hogeronderwijslandschap en het daarmee verbonden veranderings-traject meteen opgevolgd worden door de nieuwe, meer flexibele bestuursstructuur. Hoewel de omvormingen strikt gezien een ‘verplicht’ karakter hebben, geven ze invulling aan een bestaande vraagstelling vanuit de Vlaamse autonome hogescholen.

Het voorstel van bijzonder decreet stemt tevens (via zijn wijzigingsbepalingen) de recente bijzondere decreetgeving op de Hogere Zeevaartschool (waarvan de academische opleidingen niet worden geïntegreerd in de universiteit) af op de nieuwe regelingen voor publiekrechtelijke hogescholen. Het voorstel beoogt immers een rationeel hogeronderwijslandschap met transparante structuren. Een specifiek organisatiekader voor het zeevaartonderwijs past niet in die context.

Er wordt geopteerd voor een eenvoudige en heldere bestuursstructuur.

Er is een inrichtingsorgaan – vergelijkbaar met de algemene vergadering in een vzw of vennootschap – dat bevoegdheid draagt voor de algemene strategie van de hogeschool en het toezicht op het vervullen van de zending van de hogeschool⁴, met inbegrip van de goedkeuring van begroting, rekeningen en jaarverslag. Het bedoelde toezicht impliceert een algemene controle op de maatschappelijke prestaties van de instelling. De toezichtsfunctie wordt gefaciliteerd door de verplichte instelling van een systeem van interne controle en interne audit.

Het inrichtingsorgaan omvat zowel interne als externe stakeholders: er is een bestuurlijke geleiding (overheden en eventueel – afhankelijk van de keuzes die ter zake gemaakt worden in het organiek reglement – inrichtende machten, enerzijds, en gecoöpteerde gezaghebende personen uit het maatschappelijk veld, anderzijds), een verkozen personeelsgele-

³ Adv.RvS 49.437/1 bij het voorstel van decreet betreffende het inschrijvingsrecht, *Parl. St.* Vl. Parl. 2010-11, nr. 1042/2, p. 15.

⁴ Deze zending is vervat in artikel 3 van huidig voorstel, in de algemene doelstellingen van de hogescholen, neergelegd in artikel 10 van het Structuurdecreet van 4 april 2003, en in de essentiële beleidsdocumenten van de hogeschool zelf (strategische doelstellingen, organiek reglement, pedagogisch project).

ding en een verkozen studentengeleding. Het is wenselijk om in het organiek reglement het gewenste profiel van de leden van het inrichtingsorgaan op te nemen; het inrichtingsorgaan is alleszins zodanig samengesteld dat de leden ten opzichte van elkaar en ten opzichte van het bestuursorgaan kritisch kunnen opereren. Een genderevenwicht moet worden gevrijwaard. De bepalingen ter zake zijn openbaar.

Het bestuursorgaan – vergelijkbaar met de raad van bestuur in een vzw of vennootschap – heeft de volheid van bevoegdheid en bestuurt de instelling. Alle bevoegdheden die niet uitdrukkelijk aan een andere instantie zijn opgedragen, berusten bij het bestuursorgaan, onverminderd de mogelijkheid om deze bevoegdheden toe te wijzen en te delegeren aan personen binnen of buiten het bestuursorgaan of aan overige organen.

Het bestuursorgaan heeft sterke aansturende bevoegdheden en kan in de plaats treden van andere instanties binnen de hogeschool (behalve het inrichtingsorgaan), wanneer malfuncties worden vastgesteld.

Het bestuursorgaan omvat ambtshalve en niet-ambtshalve bestuurders en voldoet aan een noodzakelijk geacht genderevenwicht.

De voorzitter van het inrichtingsorgaan en de algemeen directeur zetelen ambtshalve.

Niet-ambtshalve bestuurders worden benoemd door het inrichtingsorgaan op grond van hun competenties. De meerderheid van de niet-ambtshalve bestuurders bestaat uit personen, extern aan de hogeschool.

Het bestuursorgaan kan desgewenst een directiecomité belasten met aspecten van het dagelijks bestuur. Deze mogelijkheid vloeit voort uit de bepalingen inzake toewijzing en delegatie van bevoegdheid.

De opdrachten van de algemeen directeur sluiten aan bij het bestaande takenpakket; hij is verantwoordelijk voor de uitvoering van de voor de werking van de hogeschool relevante regelgeving, de uitvoering van de reglementen en beslissingen van het inrichtingsorgaan, het bestuursorgaan en het eventuele directiecomité, de coördinatie van de administratieve diensten, de goede uitvoering van de taken van de hogeschool op het vlak van onderwijs, dienstverlening en onderzoek.

De algemeen directeur vertegenwoordigt de hogeschool in feite en in rechte, met dien verstande dat de beslissing om in rechte te treden als eiser genomen moet worden door de algemeen directeur en de voorzitter gezamenlijk.

De omgevormde hogescholen bezitten ruime autonomie, hetgeen zich vertaalt in belangrijke mogelijkheden inzake toewijzing en delegatie van bevoegdheid en de vrijheid om naast de fundamentele bestuursorganen entiteiten met functionele autonomie, adviescolleges, administratieve diensten enzovoort in te stellen.

Uit het publiekrechtelijk karakter vloeien wel twee belangrijke eisen voort, enerzijds op inhoudelijk vlak, anderzijds op het vlak van de werking van de instelling.

Inhoudelijk geldt dat het pedagogische project en de werking van de instelling moeten uitgaan van een positieve erkenning en waardering van de verscheidenheid van meningen en houdingen. Diversiteit aan opinies wordt aanvaard en tolerantie wordt aangemoedigd. Op het vlak van levensbeschouwelijke, filosofische en maatschappelijke opties neemt de instelling een objectieve houding aan. Een en ander past in het gegeven dat “la jurisprudence de la Cour européenne sur le droit à l’éducation garanti par l’article 2, Protocole 1 de la Convention est aujourd’hui assez fournie pour affirmer avec certitude que, dans une société démocratique, l’école publique doit apparaître comme un lieu qui respecte toutes les

conceptions religieuses et philosophiques”^{5 6}. Dit ‘actief pluralisme’ wordt verder vorm gegeven in het pedagogische project van de hogeschool.

Qua werking is het zo dat de hogescholen zich steeds dienen te richten naar de beginselen van behoorlijk bestuur (zorgvuldigheid, redelijkheid, fair play enzovoort) en de zogenaamde ‘beginselen van de openbare dienst’. Wat dit laatste punt betreft, speelt inzonderheid de ‘wet van de benuttigingsgelijkheid’ die impliceert dat alle ‘gebruikers’ van de openbare dienst gelijk behandeld moeten worden.

Juridische context

Bij de uitwerking van het voorstel van bijzonder decreet zijn een aantal dragende juridische beginselen geïnventariseerd en geïmplementeerd.

Zij worden hieronder kort geschetst en toegelicht.

Artikel 24, §1, van de Grondwet omvat de zogenaamde ‘actieve onderwijsvrijheid’.

De vrijheid wordt traditioneel enkel genoemd in verband met privaatrechtelijke instellingen.

Binnen een hedendaags maatschappelijk bestel komt het echter als vanzelfsprekend voor dat sociale grondrechten (zoals het recht op onderwijs) beter kunnen worden gerealiseerd door in vrijheid handelende maatschappelijke instituties. Een gediversifieerd institutioneel landschap is beter in staat om via zelfregulering in te spelen op de behoeften van een plurale maatschappij dan een centralistische overheidsaansturing.

Om die reden dienen de in de actieve onderwijsvrijheid besloten garanties ook te gelden voor publiekrechtelijke hogescholen, uiteraard rekening houdend met een aantal beperkingen, te weten:

- de noodzaak om de essentialia van de bestuurs- en toezichtsstructuur regelgevend uit te werken;
- een aantal administratiefrechtelijke basisprincipes (beginselen van behoorlijk bestuur, beginselen van de openbare dienst) te hanteren.

Een en ander vindt in het voorstel van bijzonder decreet vooral vertaling via de belangrijke mogelijkheden op het vlak van toewijzing en delegatie van bevoegdheid en de geboden vrijheidsgraden inzake de inrichting van gedecentraliseerde en bijzondere entiteiten.

Artikel 24, §2, van de Grondwet stipuleert dat de Vlaamse Gemeenschap haar onderwijsinrichtende bevoegdheden enkel middels een bijzonder decreet kan opdragen aan een autonoom orgaan. Dit is voor het eerst gebeurd door middel van het bijzonder ARGO-decreet van 19 december 1988 (ARGO: Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs) en het bijzonder decreet van 26 juni 1991 betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen.

De adviespraktijk van de afdeling Wetgeving van de Raad van State heeft bevestigd dat aldus aan een autonoom orgaan opgedragen onderwijsinrichtende bevoegdheden geheel of gedeeltelijk overgedragen kunnen worden naar een nieuwe instelling, op voorwaarde

⁵ G. Gonzalez, ‘L’école publique sanctuaire laïque selon la Cour européenne des droits de l’homme. Cour européenne des droits de l’homme, Lautsi c. Italie, 3 novembre 2009’, Rev.trim.dr.h. 2010/82, 467 e.v.

⁶ NL.: Vaste rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens aangaande het recht op onderwijs in de zin van artikel 2 van het Eerste Protocol bij het EVRM bevestigt dat officiële scholen in een democratische samenleving open moeten staan voor de diverse religieuze en filosofische opvattingen.

dat de essentialia van die instelling opnieuw steun vinden in een bijzonder decreet⁷. Om die reden was bijvoorbeeld een bijzonder decreet nodig om de centrale raad van de ARGO te machtigen om de inrichtende macht van de hogescholen van de Vlaamse Gemeenschap over te dragen aan Vlaamse autonome hogescholen.

Deze ‘bijzondere’ legaliteitseis is van belang nu de omgevormde hogescholen de onderwijsbevoegdheid van bestaande Vlaamse autonome hogescholen overnemen.

Het is niet zo duidelijk welke ‘essentiële regelen’ bij bijzonder decreet moeten worden verankerd.

Veelzeggend is de adviespraktijk van de afdeling Wetgeving die stelt dat de ‘bijzondere’ legaliteitseis van artikel 24, §2, van de Grondwet aansluit bij de (‘gewone’) legaliteitseis van artikel 9 van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen (BWHI), dat bepaalt dat de decreetgever functioneel gedecentraliseerde diensten kan oprichten, op voorwaarde dat hun oprichting, samenstelling, bevoegdheid, werking en toezichtsregime decretaal geregeld worden⁸.

De afdeling Wetgeving benadrukt omtrent artikel 9 van de BWHI dat de decreetgever met voldoende precisie dient te bepalen welke de samenstelling en vooral de bevoegdheden van elk basisorgaan van de functioneel gedecentraliseerde instelling zijn⁹.

De regeling van het toezicht bij bijzonder decreet mag eerder beperkt worden gehouden, nu de afdeling Wetgeving omtrent het ARGO-decreet geoordeeld heeft dat “ter wille van het onmiskenbaar specifiek karakter van de ARGO” geen opportuniteitstoezicht dient te worden geïnstalleerd¹⁰. De Raad van State doelde daarbij ongetwijfeld op het gegeven dat door de overdracht van onderwijsinrichtende bevoegdheden aan een autonoom orgaan een splitsing ontstaat tussen, enerzijds, de uitoefening van de normeringsfunctie die, binnen de grenzen bepaald in de Grondwet, zaak is van de decreetgever en bij delegatie de Vlaamse Regering en, anderzijds, de uitoefening van de onderwijsinrichtende macht, die bij uitsluiting de zaak is van het autonoom orgaan¹¹.

Om die redenen regelt het voorstel van bijzonder decreet:

- de wijze van totstandkoming van de hogescholen (omvorming);
- de omschrijving van de samenstelling, bevoegdheid en werking van de fundamentele bestuursorganen;
- de vormen van interne controle en extern toezicht.

In het licht van artikel 24, §2, van de Grondwet worden ook de diverse participaties in overige rechtspersonen geregeld, waarbij gegarandeerd wordt dat geen onderwijsinrichtende bevoegdheden worden overgedragen aan organen die geen grond vinden in een bijzonder decreet.

Ten slotte is binnen de context van artikel 24, §2, van de Grondwet een grondslag geboden voor de bevoegdheden van de beroepscommissie inzake personeelsaangelegenheden, aangezien deze kan ingrijpen in fundamentele personeelsbeslissingen van de hogeschool.

⁷ O.a. adv.RvS 23.360/1 bij het voorstel van bijzonder decreet houdende inrichting van het bestuur van de Vlaamse autonome hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap, *Parl. St. Vl. Parl.* 1993-94, 519/2, p. 7.

⁸ O.a. adv.RvS 23.353/1 bij het voorstel van bijzonder decreet houdende wijziging van het bijzonder decreet van 19 december 1988 betreffende de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs, *Parl. St. Vl. Parl.* 1993-94, nr. 541/2, p. 6-8.

⁹ S. Baeten, *De overheid als ondernemer*, Brugge, die Keure, 2003, p. 300-301.

¹⁰ Adv.RvS 18.798/1 bij het ontwerp van bijzonder decreet betreffende de Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs, *Parl. St. Vl. Parl.* 1988-89, nr. 161/1, p. 19.

¹¹ Adv.RvS 27.936/1 bij het voorstel van bijzonder decreet betreffende het gemeenschapsonderwijs, *Parl. St. Vl. Parl.* 1997-98, nr. 1095/3, p. 8.

De afdeling Wetgeving van de Raad van State heeft uitdrukkelijk gesteld dat de passieve vrijheid van onderwijs en het daarmee verbonden vrijekeuzerecht ook gelden binnen het hoger onderwijs¹².

Om die reden is het objectief en ‘actief pluralistisch’ karakter van het in de schoot van de omgevormde hogescholen aangeboden onderwijs expliciet gevrijwaard.

Samenhangend met het vorige punt is het van belang dat het publiekrechtelijk karakter van de nieuwe instellingen duidelijk verankerd wordt.

Met het begrip ‘publiekrechtelijk karakter’ wordt niet bedoeld dat de nieuwe instellingen uitvoeringsorganen zijn van de hogere overheid; wel moet het klaar en duidelijk zijn dat de werking van de instelling afgestemd moet zijn op de wetten van de openbare dienst en meer nog op de beginselen van behoorlijk bestuur.

Wat de afstemming van de Hogere Zeevaartschool op de nieuwe regeling betreft (via de wijzigingsbepalingen van huidig voorstel), wordt onderkend dat er een vooralsnog onopgeloste dissonantie bestaat tussen enerzijds de grondwettelijke onderwijsbevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en anderzijds de verplichting tot het voorafgaandelijk sluiten van een samenwerkingsakkoord met de Franse Gemeenschap (artikel 92bis, §4, en artikel 94, §2, van de BWHI).

In de memorie van toelichting bij het ontwerp van bijzonder decreet tot inrichting van de Vlaamse autonome hogeschool Hogere Zeevaartschool en tot overdracht van de inrichtende macht van het hoger zeevaartonderwijs van de Vlaamse Gemeenschap is de mogelijkheid voor de (bijzondere) decreetgever om zich rechtstreeks op artikel 127, §1, eerste lid, 2°, van de Grondwet te beroepen om zonder samenwerkingsakkoord organieke regelingen te treffen in extenso onderbouwd^{13 14}.

COMMENTAAR BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

Deze bepaling schetst de voorgenomen regeling in haar bevoegdheidsverdelende context. Het bijzonder decreet past volledig binnen de ruime, bijna exhaustieve bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap op het vlak van de regeling van het onderwijs (artikel 127, §1, eerste lid, 2°, van de Grondwet).

Artikel 2

De omgevormde publiekrechtelijke hogescholen ontstaan vanuit bestaande Vlaamse autonome hogescholen. Een door omvorming tot stand gekomen hogeschool neemt de vorm aan van een publiekrechtelijke instelling en is een autonome rechtspersoon.

Bij de omvorming gelden een belangrijk aantal overgangsbepalingen. Sommige vloeien rechtstreeks voort uit de tekst van dit (voorstel van) bijzonder decreet (bepaald in hoofd-

¹² Adv.RvS 26.393/1 bij het ontwerp van decreet betreffende de hervorming van het hoger onderwijs in de kinesitherapie en de revalidatiewetenschappen in de Vlaamse Gemeenschap, *Parl. St.* VI. Parl. 1997-98, nr. 1081/1, 77-78.

¹³ *Parl. St.* VI. Parl. 2008-09, nr. 2017/1, p. 4-5.

¹⁴ Daarenboven is het zo dat de verplichting om over deze aangelegenheid een samenwerkingsakkoord te sluiten vooral de bedoeling heeft een waarborg in te voeren opdat de Franstalige afdeling van de Zeevaartschool behouden zou kunnen worden (Adv.RvS 45.372/1 bij voornoemd ontwerp van bijzonder decreet, *Parl. St.* VI. Parl. 2008-09, nr. 2017/1, 47, vn. 1). Deze waarborg is opgenomen in de bestaande regelgeving (artikel 4, §2, van de bijzondere decreetgeving op de Hogere Zeevaartschool). Om die reden kan vanuit constitutioneel oogpunt en vanuit de bedoelingen van de bijzondere wetgever geen rechtsweerstand worden ingeroepen tegen de voorgenomen regeling.

stuk 3 van titel 7); een aantal andere regelingen met een overgangskarakter wordt voorafgaandelijk aan de omvorming vastgelegd door de raad van bestuur van de betrokken hogeschool (artikel 69).

De nieuwe hogescholen zijn in hun werking onderworpen aan het administratief recht, en inzonderheid aan de beginselen van behoorlijk bestuur. Deze omvatten in de huidige stand van het recht onder meer:

- de hoorplicht, wanneer het bestuur overweegt om ten aanzien van een persoon een ernstige maatregel te nemen die gebaseerd is op zijn persoonlijk gedrag, dat hem als een tekortkoming wordt aangerekend;
- de zorgvuldigheidsplicht, die impliceert dat beslissingen zorgvuldig voorbereid worden en gestoeld zijn op een correcte feitenvinding en een adequate belangenafweging;
- het fair-playbeginsel, dat zich verzet tegen moedwillig onzorgvuldig bestuursoptreden zoals het achterhouden van nuttige gegevens;
- het vertrouwensbeginsel, dat inhoudt dat het bestuur moet vermijden dat de rechtsonderhorige in zijn rechtmatige verwachtingen wordt gefrustreerd;
- het redelijkheidsbeginsel, dat zich afzet tegen wanverhoudingen tussen feiten en gevolgtrekkingen;
- de formele motiveringsplicht en de openbaarheid van bestuur, die thans opgenomen zijn in de regelgeving.

Artikel 3

Het doel van de hogescholen is in essentie gelegen in het verstrekken van hoger onderwijs, uiteraard in een context waarbinnen ook onderzoek, dienstverlening en desgevallend de beoefening van de kunsten deze doelstelling ondersteunen en versterken. Dit artikel moet dan ook samen worden gelezen met de algemene doelstellingen van de hogescholen (bepaald in artikel 10 van het Structuurdecreet van 4 april 2003) en in de essentiële beleidsdocumenten van de hogeschool zelf (strategische doelstellingen, organiek reglement, pedagogisch project).

De nieuwe hogescholen hebben een open karakter, wat impliceert dat zij open staan voor diverse meningen en houdingen en de interactie daartussen aanmoedigen. Dit ‘actief pluralisme’ geeft een positieve invulling aan de ‘neutraliteit’ die krachtens artikel 24, §1, derde lid, van de Grondwet of de ‘wet van de benuttingingsgelijkheid’ in publiekrechtelijke instellingen in acht moet worden genomen.

Het Grondwettelijk Hof heeft er recent inderdaad op gewezen dat het begrip ‘neutraliteit’ niet statisch mag worden geïnterpreteerd; “niettemin heeft het begrip een minimuminhoud, waarvan niet, zonder schending van de Grondwet, kan worden afgeweken. (...) Die inhoud kan niet los worden gezien van de enige – maar essentiële – verduidelijking die de grondwettekst zelf bevat met betrekking tot het begrip neutraliteit, meer bepaald de eerbied voor de filosofische, ideologische of godsdienstige opvattingen van de ouders en de leerlingen. De neutraliteit die de overheid op filosofisch, ideologisch en godsdienstig vlak moet betrachten bij de inrichting van het gemeenschapsonderwijs, verbiedt haar meer bepaald filosofische, ideologische of godsdienstige opvattingen te benadelen, te bevoorstellen of op te leggen. De neutraliteit veronderstelt bijgevolg, zoals in de verklarende nota van de Regering bij de grondwetsherziening van 1988 staat te lezen, “een positieve erkenning en waardering van de verscheidenheid van meningen en houdingen” – in zoverre althans het geen meningen betreft die een bedreiging vormen voor de democratie en voor de fundamentele rechten en vrijheden – en een “nadruk op de gemeenschappelijke waarden”.”.

Op de bevoegde overheid (in dit geval de hogeschool) rust niet alleen een onthoudingsplicht – in de zin van een verbod om filosofische, ideologische of godsdienstige opvattingen te benadelen, te bevoordelen of op te leggen –, “maar ook, in bepaalde omstandigheden, een positieve verplichting, voortvloeiende uit de grondwettelijk gewaarborgde keuzevrijheid van de ouders, om het gemeenschapsonderwijs op dusdanige wijze te organiseren dat de “positieve erkenning en waardering van de verscheidenheid van meningen en houdingen” er niet in het gedrang komt”¹⁵.

Een ander impliceert dat de omgevormde hogescholen:

- de diversiteit aan opinies aanvaarden en de gewetensvrijheid van de studenten eerbiedigen;
- tolerantie aanmoedigen;
- studenten voorbereiden op een rol als verantwoordelijke burger, waarbij in het bijzonder de waarden van de internationale mensenrechtenverdragen in acht worden genomen;
- geen enkel domein van de kennis weigeren te bestuderen;
- geen waarheid aan de studenten opleggen en de studenten aanmoedigen om in alle vrijheid hun waarheid te zoeken en op te bouwen.

Vanuit deze beginselen wordt het pedagogische project van de nieuwe hogescholen opgebouwd.

Artikel 4

Deze bepaling beklemtoont de bestuurlijke autonomie van de nieuwe hogescholen.

Deze autonomie wordt evenwel beperkt door ‘het recht’, daaronder verstaan de wettelijke, decretale en reglementaire bepalingen en de algemene rechtsbeginselen.

Artikel 4 heeft eenzelfde betekenis als de gemeentelijke en provinciale autonomie in de zin van artikelen 41 en 162 van de Grondwet en mag – mutatis mutandis – ook in die zin gelezen worden.

Deze bepaling geldt als interpretatiekader bij praktische vragen omtrent de reikwijdte van de bevoegdheden van de hogescholen en geeft invulling aan de motie van aanbeveling naar aanleiding van de maatschappelijke beleidsnota over de hervorming van het hoger onderwijs in Vlaanderen waar deze vooropstelt dat aan de Vlaamse autonome hogescholen “een vergelijkbare autonomie en beheersstructuur [toegekend wordt] als die waarover de vrije instellingen vandaag reeds beschikken. De decreetgever moet binnen een decretaal vastgelegd kader de nodige ruimte laten waarbinnen de instellingen hun eigen beleid kunnen verwezenlijken”.

Artikel 5

Elke hogeschool in de zin van huidig voorstel van bijzonder decreet beschikt over een organiek reglement waarin de fundamentele regels aangaande de bestuurlijke inrichting zijn vastgelegd.

De hogeschool bepaalt via dit organiek reglement vrij de bestuurlijke indeling van de instelling; enkel de fundamentele bestuursorganen worden bij het bijzonder decreet geregeld.

Via het organiek reglement komt de instelling tegemoet aan een aantal zorgplichten inzake ‘good governance’: een transparante inrichting, een rechtmatig en doelmatig bestuur en

¹⁵ GwH 15 maart 2011, nr. 40/2011.

beheer, afstemming met en verantwoording aan belanghebbenden binnen en buiten de hogeschool.

Het organiek reglement wordt voorbereid door het bestuursorgaan en goedgekeurd door het inrichtingsorgaan van de instelling (dat aanpassingen aan de ontwerp teksten kan doorvoeren).

Overgangsmatig is bepaald dat het eerste organiek reglement van de hogeschool vastgelegd wordt door de onderwijsinrichtende macht van de hogeschool die omgevormd wordt.

Organieke reglementering van publiekrechtelijke instellingen behoort tot de formele bronnen van het recht¹⁶, waardoor het wenselijk is om het organiek reglement publiek bekend te maken, bijvoorbeeld via een bekendmaking in het Belgisch Staatsblad, de opname van het reglement op de website enzovoort.

Artikel 6

Essentieel voor de operationalisering van artikel 5 (indeling van de hogeschool bij of krachtens het organiek reglement) is de mogelijkheid om de bij dit bijzonder decreet verleende bevoegdheden aan personen of organen toe te wijzen of te delegeren.

“Het begrip ‘delegatie’ mag niet worden verward met het begrip ‘toewijzing van bevoegdheid’. Bij deze laatste stelt een publiekrechtelijke overheid een orgaan in of kent zij een bevoegdheid toe, terwijl delegatie impliceert dat een administratief orgaan uit eigen gezag, zonder daartoe gerechtigd te zijn, over zijn bevoegdheid beschikt.”¹⁷

Bij de implementatie van deze mogelijkheden zal rekening worden gehouden met het subsidiariteitsbeginsel, dat impliceert dat bevoegdheden worden gelegd op het meest nuttige bestuurlijk niveau (‘integraal management’¹⁸).

Er gelden twee decretale nuanceringen en één algemene beperking op de geboden mogelijkheden.

Ten eerste kan het inrichtingsgezag, dat berust bij het inrichtingsorgaan, niet aan een ander orgaan worden toegewezen of gedelegeerd.

Ten tweede ziet het bestuursorgaan toe op de behoorlijke uitoefening van de toegewezen en gedelegeerde bevoegdheden. Het bestuursorgaan zal desgevallend kunnen ingrijpen in de bevoegdheidsuitoefening door de ondergeschikte instanties, via artikel 30, tweede lid.

Ten derde gelden wat (sub)delegaties betreft enige algemene beperkingen:

- (sub)delegatie van normatieve bevoegdheid kan slechts betrekking hebben op accessoire maatregelen¹⁹;

¹⁶ RvS 23 januari 2002, nr. 102.804, AIESH e.a.

¹⁷ A. Mast, J. Dujardin, M. Van Damme, J. Vande Lanotte, *Overzicht van het Belgisch Administratief Recht*, Mechelen, Kluwer, 2009, p. 21.

¹⁸ Integraal management betekent dat een functionele entiteit volledig verantwoordelijk en bevoegd is op zijn eigen taakgebied, werkproces en medewerkers en voor de inzet van middelen. Het centrale bestuur legt de verantwoordelijkheid en beslissingsbevoegdheid bij de entiteiten neer. Aan het management en aan de medewerkers wordt niet alleen een taak opgedragen, maar hen wordt ook ruimte en vrijheid gegeven om deze taak uit te voeren.

¹⁹ Adv.RvS bij een ‘projet de décret-programme portant diverses mesures en matière d’action sociale et d’infrastructures sportives’, *Parl. St. Rég.wal.* 1997-98, nr. 316/1, p. 17.

- (sub)delegatie van benoemingsbevoegdheid kan slechts betrekking hebben op ondergeschikte posten²⁰;
- wat andere bestuurshandelingen betreft, dient de toelaatbaarheid van de (sub)delegatie te worden beoordeeld in het kader van het belang van de akte.

‘Verzelfstandigen’ via het doorleggen van bevoegdheden heeft niet enkel betrekking op het implementeren van het subsidiariteitsbeginsel, maar impliceert ook dat de gedeconcentreerde of decentrale organen geresponsabiliseerd worden voor het vervullen van hun opdracht en het behalen van de gewenste resultaten.

Daartegenover staat uiteraard een verantwoordingsplicht ten aanzien van de gedeconcentreerde of decentrale entiteiten.

Het is daarbij vanzelfsprekend dat het toezicht (door het bestuursorgaan) op de uitoefening van gedelegeerde bevoegdheden ook betrekking heeft op de wijze waarop subdelegaties worden gegeven en uitgevoerd.

Artikel 7

Hogescholen kunnen rechtspersonen oprichten, daarin deelnemen of zich daarin laten vertegenwoordigen. Daarbij mogen geen bevoegdheden als onderwijsinrichtende macht worden overgedragen; een dergelijke hypothese wordt geregeld in de volgende artikelen.

De algemene bepalingen van de hogeronderwijsregelgeving betreffende de deelname van hogescholen in rechtspersonen zijn van toepassing. Thans moet ter zake vooral gedacht worden aan:

- artikel 95bis van het Structuurdecreet van 4 april 2003 (generieke regeling);
- het decreet van 22 februari 1995 betreffende de wetenschappelijke of maatschappelijke dienstverlening door de universiteiten of de hogescholen en betreffende de relaties van de universiteiten en de hogescholen met andere rechtspersonen (spin-offbedrijven en spin-offondersteunende bedrijven).

Artikel 8

Deze bepaling verwijst volledigheidshalve naar de bestaande (geconditioneerde) mogelijkheden om in associaties deel te nemen en daaraan bevoegdheden op te dragen. (Deze mogelijkheid wordt in de wijzigingsbepalingen van huidig voorstel van bijzonder decreet licht bijgesteld met het oog op nieuwe regelingen van het (ontwerp van) Integratiedecreet.)

Artikel 9

De omgevormde hogescholen kunnen opleidingen overdragen aan en overnemen van een of meer andere onderwijsinstellingen. (Daarnaast beschikken de omgevormde hogescholen over de evidente mogelijkheden om met andere instellingen gezamenlijke opleidingen in te richten; dat dient niet bij dit bijzonder decreet te worden bevestigd, aangezien een en ander een normaal en inherent onderdeel is van de uitoefening van onderwijsinrichtende bevoegdheden.)

De overdrachten en overnames kunnen gebeuren naar of vanuit publiek- of privaatrechtelijke onderwijsinstellingen.

Voorwaarde is wel dat de algemene onderwijsregelgeving in acht wordt genomen.

²⁰ M. Buttgenbach, ‘Théorie générale des modes de gestion des services publics en Belgique’, Brussel, Larcier, 1952, p. 169.

Zo geldt vandaag (louter exemplatief) inzake het uitwisselen van opleidingen tussen hogescholen artikel 63 van het Structuurdecreet van 4 april 2003:

“§1. Vanaf het academiejaar 2006-2007 kunnen hogescholen die partner zijn in eenzelfde associatie, besluiten tot het uitwisselen van opleidingen, waarbij een opleiding aan een bepaalde hogeschool aangeboden in een bepaalde vestiging van jaar tot jaar wordt afgebouwd en waarbij dezelfde opleiding aan een andere hogeschool in een bepaalde vestiging van jaar tot jaar wordt ingevoerd, na erkenning als een nieuwe opleiding door de Vlaamse regering.

§2. Voorafgaand aan de invoering van de nieuwe opleiding, moettende rechtspersonen verantwoordelijk voor de hogescholen en de universiteiten die een vestiging hebben in de provincie waarin de vestiging van de nieuwe opleiding gelegen is, hun akkoord verlenen.

Voor de toepassing van het eerste lid worden het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de provincie Vlaams-Brabant gezamenlijk als één provincie beschouwd.

§3. Voorstellen tot het uitwisselen van opleidingen kunnen voor de eerste keer bij de Vlaamse regering ingediend worden vanaf 1 januari 2005 en ten laatste op 30 september 2005.

Besluiten tot het uitwisselen van opleidingen tussen hogescholen binnen een associatie kunnen maar eenmaal om de vijf jaar worden genomen voor de gehele Vlaamse Gemeenschap.

§4. De instellingsbesturen voorzien bij de afbouw van een opleiding in aangepaste overgangs- en begeleidingsmaatregelen, zodat de studenten hun opleiding kunnen voltooien.”.

Ingevolge artikel 60septies van het Structuurdecreet van 4 april 2003 is een opleiding die in hoofde van een instelling niet voorkomt in het hogeronderwijsregister daarenboven een nieuwe opleiding. Het afstaan en de overname van opleidingen leidt dus altijd tot een macrodoelmatigheidstoets, een toets nieuwe opleiding en een erkenning van de opleiding door de Vlaamse Regering. De overheid zal er daarbij over waken dat via de overdracht van opleidingen geen volledige studiegebieden binnen een hogeschool worden uitgehold of – sterker nog – de hogeschool een ‘lege doos’ wordt.

De verwijzing naar de algemene onderwijsregelgeving die geldt ten aanzien van alle hogescholen is niet ‘geclicheerd’. Dat betekent dat toekomstige bijstellingen van overdrachtsmogelijkheden doorwerken in de regeling voor de publiekrechtelijke instellingen, hetgeen gelegitimeerd wordt door het grondwettelijke gelijkheidsbeginsel.

Artikelen 10 en 11

Het inrichtingsorgaan draagt bevoegdheid voor de algemene strategie van de hogeschool, via de goedkeuring van het organiek reglement, het pedagogische project en de fundamentele interne regelgeving.

Deze fundamentele interne regelgeving omvat:

- de rechtspositieregeling van de student, daaronder verstaan “de wederzijdse rechten en plichten van het bestuur en de student en de gevolgen van de niet-naleving daarvan” (artikel II.3, §2, tweede lid, 2°, van het decreet van 19 maart 2004 betreffende de rechtspositieregeling van de student, de medezeggenschap in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen); de onderwijs- en examenregelingen, die vaak nopen tot dringende aan-

- passingen, vallen hier niet onder en behoren dus tot de competentie van het bestuursorgaan (dat een en ander kan doorleggen op lagere niveaus);
- de algemene (d.w.z. op het niveau van de hele instelling vastgelegde) reglementering aangaande deontologie en de evaluatie van het personeel.

Het inrichtingsorgaan garandeert een voldoende bekendmaking van voormelde reglementering (via bijvoorbeeld de publicatie in het Belgisch Staatsblad, op de website enzovoort). De rechtsleer stelt immers dat de algemene publiekrechtelijke bekendmakingsplicht, afgeleid uit artikel 190 van de Grondwet, ook geldt voor de regelgevende handelingen van publiekrechtelijke instellingen²¹.

Het inrichtingsorgaan is inderdaad belast met een algemeen toezicht op de tenuitvoerlegging en de financiële vertaalslag van de zending van de hogeschool door het bestuursorgaan, via in het bijzonder de goedkeuring van begroting, rekeningen en jaarverslag en het aanwijzen van een revisor. Het toezicht van het inrichtingsorgaan focust op de realisatie van de strategische doelstellingen van de hogeschool, de strategie en de risico's verbonden aan de instellingsactiviteiten, het kwaliteitsbeleid en het financiële verslaggevingsproces. Het inrichtingsorgaan kan niet interveniëren in het dagelijks beheer van de instelling; zijn objectiviteit blijft aldus gevrijwaard.

Het inrichtingsorgaan benoemt en ontslaat bestuurders en verleent hen kwijting. Het orgaan heeft tevens de aanstellings- en ontslagbevoegdheid met betrekking tot de algemeen directeur. Hierdoor heeft het inrichtingsorgaan invloed op de samenstelling en de kwaliteit van de overige bestuursorganen.

Het inrichtingsorgaan kan op eigen initiatief of op vraag het bestuursorgaan adviseren omtrent complexe en belangrijke aangelegenheden die baat hebben bij een gedragen debat.

Het inrichtingsorgaan keurt teksten goed op voorstel van het bestuursorgaan.

De goedkeuringsbevoegdheid is echter niet beperkt tot het louter goed- of afkeuren van teksten: het inrichtingsorgaan kan op eigen initiatief aanpassingen aanbrengen aan de voorstellen van het bestuursorgaan.

Artikel 12

Het inrichtingsorgaan is samengesteld uit een bestuurlijke geleding, een personeelsgeleding en een studentengeleding.

Deze bepaling garandeert de aanwezigheid van externe en interne stakeholders.

Alle leden houden bij de uitoefening van hun mandaat steeds het algemeen belang voor ogen. Het inrichtingsorgaan is niet bedoeld als een forum dat enkel dient om het standpunt van een groepering of geleding te vertolken.

Artikel 13

Het organiek reglement bepaalt de verhoudingen tussen de geledingen. Het is wel van belang dat de externe stakeholders (bestuurlijke geleding) beschikken over een significant 'aandeel'; in die zin is bepaald dat het aantal leden binnen de bestuurlijke geleding groter is dan het gezamenlijke aantal leden binnen de personeelsgeleding en de studentengeleding.

²¹ F. Vandendriessche en Ph. De Keyzer, 'Verzelfstandigde diensten van de federale en deelstatelijke overheid', in L.J. Wintgens (ed.), *De verplichting tot bekendmaking van de norm*, Brugge, die Keure, 2003, p. 168.

Het organiek reglement regelt de duur van de mandaten (maximum vier jaar) en omvat de fundamentele algemene regeling betreffende de organisatie van de aanwijzingen (binnen de bestuurlijke geleding) en verkiezingen (binnen de personeelsgeleding en de studenten-geleding). Het bestuursorgaan werkt de kiesreglementering uit.

Het organiek reglement bewaakt de evenwichtige vertegenwoordiging van beide geslachten in het inrichtingsorgaan.

Wat verkiezingen betreft, kan bijvoorbeeld aansluiting worden gezocht bij de regeling van artikel 74 van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011:

“De volgende pariteitsregels moeten in acht genomen worden:

- 1° op eenzelfde lijst mag het verschil tussen het aantal kandidaten van elk geslacht niet groter zijn dan één;
- 2° de eerste twee kandidaten van eenzelfde lijst mogen niet van hetzelfde geslacht zijn.”.

In het organiek reglement kan bijvoorbeeld ook een regeling in de zin van artikel 44, §2, van het Provinciedecreet worden opgenomen:

“§2. De deputatie bestaat uit personen van verschillend geslacht.

Indien de deputatie niet rechtsgeldig blijkt te zijn samengesteld overeenkomstig het eerste lid van artikel 11bis van de Grondwet, wordt de laatste gedeputeerde in rang, verkozen overeenkomstig artikel 45, §3, of artikel 50, §1, van rechtswege vervangen door het op dezelfde lijst verkozen provincieraadslid van het andere geslacht met procentueel de meeste naamstemmen in verhouding tot het totale aantal geldig uitgebrachte stemmen in de kiesomschrijving. Als verschillende raadsleden van het andere geslacht procentueel een gelijk aantal naamstemmen hebben behaald, geniet het raadslid dat de meeste naamstemmen heeft behaald voorrang onder die raadsleden. Als er geen verkozen provincieraadsliden van het andere geslacht op die lijst voorkomen, wordt de gedeputeerde van rechtswege vervangen door het niet-verkozen provincieraadslid van het andere geslacht met procentueel de meeste naamstemmen in verhouding tot het totale aantal geldig uitgebrachte stemmen in de kiesomschrijving op diezelfde lijst. Als verschillende niet-verkozen provincieraadsliden van het andere geslacht procentueel een gelijk aantal naamstemmen hebben behaald, geniet het niet-verkozen provincieraadslid dat de meeste naamstemmen heeft behaald voorrang onder de niet-verkozen provincieraadsliden.

In afwijking van het tweede lid wordt, indien de deputatie niet rechtsgeldig blijkt te zijn samengesteld overeenkomstig het eerste lid van artikel 11bis van de Grondwet, en ingeval de overeenkomstig artikel 45, of 50, §1, laatst verkozen gedeputeerde in rang, bij de verkiezing van de provincieraadsliden verkozen werd op een lijst die maar één kandidaat bevat, de voorlaatste gedeputeerde in rang vervangen overeenkomstig de bepalingen van het tweede lid. Als ook de voorlaatste gedeputeerde in rang verkozen werd op een lijst die maar één kandidaat bevat, wordt de derde laatste gedeputeerde in rang, of in voorkomend geval de eerstvolgende laatste gedeputeerde in rang, vervangen overeenkomstig dezelfde bepalingen.”.

De hogeschool kan eventueel een vergoeding toekennen aan (categorieën van) leden van het inrichtingsorgaan.

Artikel 14

De leden van het inrichtingsorgaan respecteren de zending van de hogeschool en het organiek reglement.

Manifeste overtredingen ('kennelijk wangedrag' of 'grove nalatigheid') kunnen leiden tot uitsluiting door de overige leden. Gelet op het beginsel 'qui peut le plus, peut le moins', zijn ook lichtere 'sancties' mogelijk²².

Als interpretatiekader voor de begrippen 'kennelijk wangedrag' of 'grove nalatigheid' wordt verwezen naar artikel 71 van het Gemeentedecreet, waar deze begrippen gehanteerd worden in het kader van de schorsing of afzetting van burgemeesters, schepenen en voorzitters van de gemeenteraad.

Wat de 'grove nalatigheid' betreft, wordt algemeen aangenomen dat zij betrekking heeft op de specifieke uitoefening van het ambt zelf. Dit impliceert dat zij noodzakelijk verband houdt met feiten van ná de ambtsaanvaarding.

Met 'kennelijk wangedrag' wordt hoofdzakelijk, zo niet uitsluitend, gerefereerd aan feiten uit de sfeer van het privéleven. De Raad van State heeft op basis van artikel 82 N.Gem.W. (thans artikel 71 Gemeentedecreet) geoordeeld dat ook die feiten zich moeten hebben voorgedaan tijdens de ambtsuitoefening²³.

Artikel 15

De bestuurlijke geleding omvat twee 'subgeledingen'.

'Subgeleding 1' omvat vertegenwoordigers van de door het organiek reglement aangegeven en voor de werking van de hogeschool relevante provinciale en lokale overheden (bijvoorbeeld de stad, de provincie, de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC)) en, eventueel, relevante onderwijsinrichtende machten.

'Subgeleding 2' omvat gezaghebbende personen uit de sociale, economische en culturele milieus. Deze leden worden gecoöpteerd door een gemeenschappelijke vergadering van 'subgeleding 1', de personeelsgeleding en de studentengeleding, beslissend bij meerderheid van stemmen. 'Subgeleding 1' doet ter zake de nodige voordrachten.

Beide subgeledingen bestaan sowieso uit externen; de leden van de bestuurlijke geleding zijn geen personeelslid of student van de hogeschool. Het begrip 'personeelslid' moet in ruime zin worden uitgelegd en omvat het onderwijzend personeel, gasthoogleraren (ongeacht de herkomst van de bezoldiging), medewerkers en bursalen (ongeacht de aard van de tewerkstelling of de herkomst van de bezoldiging) en de beleidsondersteunende en technische personeelsleden (ongeacht de aard van de tewerkstelling of de herkomst van de bezoldiging).

De eerste samenstelling van de bestuurlijke geleding wordt op voorhand vastgelegd door de raad van bestuur van de om te vormen hogeschool.

De omvormingsbeslissing legt trouwens ook het eerste organiek reglement vast waarin de samenstelling van 'subgeleding 1' in abstracto geregeld wordt (artikel 69).

Artikel 16

De personeelsgeleding omvat verkozen vertegenwoordigers van het personeel van de hogeschool.

²² De bevoegdheid om een personeelslid af te zetten houdt bijvoorbeeld dan ook de bevoegdheid in om een lichtere straf op te leggen (RvS 11 maart 1959, nr. 6.955, Bacq; RvS 8 mei 1990, nr. 34.842, Adam, TGEM 1990, p. 390).

²³ RvS 14 juli 2008, nr. 185.384, Lenaerts.

De verkiezingen worden georganiseerd op grond van door het bestuursorgaan vastgelegde verkiezingsreglementen, die rekening houden met de basisbeginselen ter zake, zoals die zijn neergelegd in het organiek reglement.

De eerste samenstelling van de personeelsgeleding geschiedt door middel van een voorbereidende beslissing van de inrichtende macht van de hogeschool die wordt omgevormd (artikel 69).

Artikel 17

De studentengeleding omvat verkozen vertegenwoordigers van de studenten van de hogeschool.

De verkiezingen worden georganiseerd op grond van door het bestuursorgaan vastgelegde verkiezingsreglementen, die rekening houden met de basisbeginselen ter zake, zoals die zijn vastgelegd in het organiek reglement.

Met het oog op een afstemming op de verwante personeelsgeleding wordt geopteerd voor een rechtstreekse verkiezing (en niet voor het alternatief, de getrapte verkiezing, waarbij studenten worden aangewezen middels een verkiezing door de studentenraad)^{24 25}.

De eerste samenstelling van de studentengeleding geschiedt door middel van een voorbereidende beslissing van de inrichtende macht van de hogeschool die wordt omgevormd (artikel 69).

Artikel 18

Het inrichtingsorgaan kiest een voorzitter en een plaatsvervangend voorzitter die voorgedragen worden door de bestuurlijke geleding.

De voorzitter en de plaatsvervangend voorzitter kunnen buiten de leden van het inrichtingsorgaan worden gekozen. Deze (plaatsvervangend) voorzitter 'buiten de raad' beschikt over stemrecht en wordt voor de bepaling van het aanwezigheidsvereiste (met inbegrip van de eis dat elke geleding door ten minste een afgevaardigde moet zijn vertegenwoordigd) en de stemverhoudingen beschouwd als lid van de bestuurlijke geleding. Voor het overige maakt hij geen deel uit van deze geleding. Dat betekent bijvoorbeeld dat indien het organiek reglement bepaalt dat de bestuurlijke geleding bestaat uit maximaal acht leden en effectief acht leden zijn aangewezen c.q. gecoöpteerd, toch nog kan worden overgegaan tot het verkiezen van een (plaatsvervangend) voorzitter 'buiten de raad'.

De voorzittersfunctie is zeer belangrijk, nu de voorzitter van het inrichtingsorgaan van rechtswege optreedt als voorzitter van het bestuursorgaan. (Dat geldt niet voor de plaatsvervangend voorzitter van het inrichtingsorgaan. Uiteraard kan deze plaatsvervangend voorzitter wel aangewezen worden als niet-ambtshalve bestuurder in het bestuursorgaan.)

Aldus wordt een robuuste informatiestroom tussen inrichtingsorgaan en bestuursorgaan bewerkstelligd.

²⁴ Dit alternatief wordt vermeld in artikel II.61, §1, eerste lid, 2°, van het decreet van 19 maart 2004 betreffende de rechtspositieregeling van de student, de medezeggenschap in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

²⁵ Bij rechtstreekse verkiezingen geldt de 'opschortingsregel' van artikel II.51, §2, van het van het decreet van 19 maart 2004 niet.

Artikel 19

De voorzitter legt de agenda van de vergaderingen vast en roept de vergaderingen samen. Bij verhindering worden de taken van de voorzitter uiteraard overgenomen door de plaatsvervangend voorzitter.

Het organiek reglement zal regelen op welke wijze de agenda tot stand komt en kan bijvoorbeeld bepalen hoe individuele leden punten ter agendering (al dan niet dwingend) kunnen voordragen.

De voorzitter kan in gevallen van hoogdringendheid met betrekking tot materies die tot de bevoegdheid van het inrichtingsorgaan behoren, alle nodige maatregelen nemen om de belangen van de hogeschool te vrijwaren.

Deze beslissingen worden op de eerstvolgende vergadering aan het inrichtingsorgaan voorgelegd, die ze kan herroepen of wijzigen voor zover aan de beslissingen nog geen uitvoering is gegeven.

Artikelen 20 tot en met 23

Deze bepalingen regelen een aantal evidente aspecten inzake de besluitvorming in de schoot van het inrichtingsorgaan.

Zij zijn goeddeels afgestemd op de besluitvorming in andere beraadslagende vergaderingen zoals de gemeenteraad of de provincieraad.

Door het vaststellen van deze essentiële werkingsregelen wordt tegemoetgekomen aan de ‘bijzondere’ legaliteitseis van artikel 24, §2, van de Grondwet, die impliceert dat de essentialia van de werking van de ‘autonome organen’ in het (hoger) onderwijs in een bijzonder decreet zijn vastgelegd.

Artikel 24

Het eerste lid houdt in dat de leden van het inrichtingsorgaan zich onthouden van de behandeling en de stemming over een aangelegenheid waarin zij (of hun partner of bepaalde familieleden²⁶) een rechtstreeks belang hebben.

Het is evident dat de regeling geïnterpreteerd dient te worden overeenkomstig het contentieux inzake het gelijklopende artikel 27, §1, eerste lid, 1°, van het Gemeentedecreet (en inzake het artikel 92, 1°, van de Nieuwe Gemeentewet).

Ten eerste moet er sprake zijn van een materieel of in geld waardeerbaar belang, waarbij zowel een voor- als een nadeel wordt bedoeld. Het betreft niet enkel belangen voortvloeiend uit aangelegenheden die een merkbaar pecuniair voor- of nadeel impliceren voor de betrokkene, maar ook merkbare materiële voor- en nadelen van alle aard met betrekking tot een aangelegenheid die de goederen, eigendoms-, bezits- of genotsrechten of andere patrimoniale rechten van de betrokkene betreffen. Louter morele of beleidsmatige belangen zijn niet relevant.

²⁶ Er is geopteerd voor een familieband tot de tweede graad. Dit sluit aan bij de regeling van artikel 4, §1, eerste lid, 4°, van het reglement van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie tot bepaling van de bestuursbeginselen die van toepassing zijn bij de besluitvorming inzake accreditatie en toets nieuwe opleiding ten aanzien van hogeronderwijsopleidingen in de Vlaamse Gemeenschap (bekrachtigd bij decreet van 27 januari 2006).

Ten tweede moet het belang rechtstreeks zijn. Dit betekent dat het belang noodzakelijk voortvloeit uit de beslissing waarover gedelibereerd.

Ten derde moet het belang actueel zijn in de zin dat het vaststaat op het ogenblik van de beraadslaging in de schoot van het inrichtingsorgaan. Het mag derhalve niet slechts een loutere eventualiteit betreffen.

Ten vierde moet het belang persoonlijk of individueel zijn, wat betekent dat het uitsluitend het vermogen van het lid moet aangaan, en niet tegelijk de vermogens van een categorie van personen waartoe de betrokkene behoort (het zogenaamde collectief belang).

Er gelden twee nuances op het vereiste van een persoonlijk belang.

Enerzijds geldt er een plicht om zich van de beraadslaging en de stemming te onthouden wanneer het een zaak betreft waarbij een lid van het inrichtingsorgaan als vertegenwoordiger een rechtstreeks belang heeft. De term ‘vertegenwoordiger’ wijst uitsluitend op een private opdracht of een privaat ambt, zoals bijvoorbeeld een advocaat, notaris of makelaar belast met het beheer van de goederen of de behartiging van de belangen van een derde.

Anderzijds speelt de plicht tot onthouding ook wanneer er sprake is van een zaak waarbij de echtgenoot (of de persoon waarmee het lid wettelijk samenwoont) of bloed- of aanverwanten van een commissielid tot en met de vierde graad een persoonlijk en rechtstreeks belang hebben. De graad van bloed- of aanverwantschap dient te worden vastgesteld volgens de gewone regels van het burgerlijk recht.

Het organiek reglement kan nadere onverenigbaarheden vaststellen.

Zo is het bijvoorbeeld onwenselijk dat men tegelijkertijd zetelt als lid van het inrichtingsorgaan en via een andere hoedanigheid ‘tegenmacht’ tegen het hogeschoolbestuur uitoefent. Dit kan aanleiding geven tot tegenstrijdige standpuntinnames.

Artikelen 25 en 26

Deze bepalingen regelen de aanwezigheid van niet-leden van het inrichtingsorgaan. (Uiteraard kan ook de buiten het inrichtingsorgaan gekozen voorzitter of plaatsvervangend voorzitter – met stemrecht – participeren aan de vergaderingen van het inrichtingsorgaan, supra.)

Artikel 27

In bijzondere omstandigheden kan het inrichtingsorgaan beslissingen nemen bij schriftelijke procedure. Deze afwijking op het beginsel van mondelinge beraadslaging moet de uitzondering blijven. Om die reden is ook vereist dat de schriftelijke besluiten eenparig worden genomen (cf. artikel 536 van het Wetboek Vennootschappen).

Bij een schriftelijke vergadering wordt de informatie en de te nemen besluiten schriftelijk aan alle leden meegedeeld en alle stembrieven die binnen een bepaalde termijn zijn binnengekomen worden geteld (betrouwbare vormen van elektronische communicatie worden gelijkgesteld aan de postweg).

Artikel 28

Het organiek reglement regelt de overige werkingsregelen van het inrichtingsorgaan. Loutere detailregelingen kunnen eventueel worden vastgesteld in een aanvullend huishoudelijk reglement.

Artikel 29

Het bestuursorgaan is de ‘motor’ van de hogeschool en beschikt over de residuaire bevoegdheid. Het bestuursorgaan beslist over de besteding van de middelen voor onderwijs, onderzoek, dienstverlening, studentenbeleid. Het bewaakt de kwaliteitscontrole betreffende onderzoek en onderwijs en het heeft initiatiefrecht en adviesbevoegdheid ten aanzien van het inrichtingsorgaan.

Het bestuursorgaan kan diverse ondergeschikte organen belasten met deeltaken, via de bij dit bijzonder decreet geregelde mogelijkheden op het vlak van toewijzing en delegatie van bevoegdheden.

Onder meer kan een directiecomité in het leven worden geroepen.

Artikel 30

Artikel 6 biedt kansen inzake een hedendaags ‘integraal management’, waarbij de diverse functionele entiteiten binnen de hogeschool beslissingsbevoegdheden kunnen uitoefenen.

Voorliggend artikel vermijdt de valkuilen van ‘integraal management’ en ‘decentraal werken’ waarbij organisatieonderdelen ‘eilanden’ op zich worden binnen de volledige organisatie.

Het artikel geeft aan het bestuursorgaan belangrijke bijsturingsmogelijkheden. Deze worden uitgeoefend wanneer het bestuursorgaan malfuncties vaststelt. Dat kan gebeuren “op eigen initiatief” (bijvoorbeeld via interne controle of de interne audit) of na bijvoorbeeld een “hiërarchisch beroep”.

“Het hiërarchisch beroep is het beroep dat is gericht tot de hiërarchische meerdere van de ambtenaar die de beslissing nam of die heeft nagelaten om de beslissing te nemen, en strekt ertoe te bewerkstelligen dat die meerdere gebruik zou maken van zijn bevoegdheid tot bevelen opdat de ondergeschikte zijn initiële beslissing zou herzien of een beslissing zou nemen, dan wel dat de meerdere in de plaats van zijn ondergeschikte zou beslissen.”²⁷.

Tussen de diverse opgesomde bijsturingsmogelijkheden (‘voorzieningen’) bestaat geen chronologische of hiërarchische band. Het bestuursorgaan beslist ter zake discretionair, binnen de perken van de redelijkheid.

Artikel 31

De voorzitter van het inrichtingsorgaan en de algemeen directeur zetelen in het bestuursorgaan ‘qualitate qua’.

Daarenboven zijn er ten minste drie niet-ambtshalve bestuurders, die voor een periode van vier academiejaren worden benoemd door het inrichtingsorgaan op voordracht van de ambtshalve bestuurders. Meer dan de helft van de voorgedragen personen zijn extern aan de hogeschool.

Alle niet-ambtshalve bestuurders dienen te beschikken over een specifieke deskundigheid in een relevant domein (management, financiën, personeel, regelgeving, infrastructuur, onderwijskunde enzovoort). Een multidisciplinair college bestaande uit competente bestuurders is noodzakelijk om de performantie van het beleid van de hogeschool te waarborgen. Daarom kan de voordracht van bestuurders worden voorafgegaan door een extern assessment of minstens door een gedegen screening van titels en verdiensten.

²⁷ A. Mast, J. Dujardin, M. Van Damme, J. Vande Lanotte, *Overzicht van het Belgisch Administratief Recht*, Mechelen, Kluwer, 2009, p. 787.

De opname van studenten in het bestuursorgaan is niet verplicht. Indien blijkens het organiek reglement geen studenten worden opgenomen, geldt evenwel de regeling van artikel II.62 van het decreet van 19 maart 2004 betreffende de rechtspositieregeling van de student, de medezeggenschap in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen:

“Indien een bestuur dat bevoegd is om uitvoerbare beslissingen te nemen met betrekking tot de in artikel II.57 en/of II.59 bedoelde aangelegenheden, geen stemgerechte studenten omvat, heeft de studentenraad het recht om ten minste één lid met raadgevende stem af te vaardigen naar dit bestuur, desgevallend onder de voorwaarden bepaald in het in artikel II.65 bedoelde participatiereglement.

De afgevaardigde van de studentenraad wordt uitgenodigd op de vergaderingen van het bestuur en wordt in het bezit gesteld van alle stukken.”.

Indien er wél studenten-bestuurders worden opgenomen, dan gebeurt dit op grond van een rechtstreekse verkiezing of een getrapte verkiezing, in welk geval de betrokken studenten worden verkozen door de leden van de studentenraad²⁸. De keuze voor de wijze van aanduiding wordt gemaakt door de studentenraad. Aldus wordt inhoudelijk aangesloten bij artikel II.61, §1, eerste lid, van het decreet van 19 maart 2004.

Er wordt gestreefd naar een gelijkwaardigheid tussen beide geslachten binnen het bestuursorgaan. Alleszins geldt dat ten hoogste twee derde van de leden van hetzelfde geslacht is. Deze regeling vormt een eigenstandige waarborg inzake evenwichtige vertegenwoordiging inzake mannen en vrouwen, die aansluit bij de regeling van het decreet van 13 juli 2007 houdende bevordering van een meer evenwichtige participatie van vrouwen en mannen in advies- en bestuursorganen van de Vlaamse overheid (dat uit zichzelf evenwel niet van toepassing is, aangezien de hogescholen niet beantwoorden aan de omschrijving van bestuursorganen in artikel 2, §3, van voormeld decreet). De regeling is van openbare orde. Indien niet is voldaan aan de 2/3-regel kan het orgaan aldus niet geldig beraadslagen. Regelingen omtrent de samenstelling van beraadslagende lichamen zijn sowieso substantiële vormvoorschriften waarvan de miskennis door een vernietiging door de administratieve rechter bestraft wordt.

Het organiek reglement kan voorzien in een vergoeding voor (categorieën van) bestuurders.

Artikel 32

De voorzitter van het inrichtingsorgaan zit het bestuursorgaan voor.

Artikel 33

De voorzitter kan in gevallen van hoogdringendheid met betrekking tot materies die tot de bevoegdheid van het bestuursorgaan behoren, alle nodige maatregelen nemen om de belangen van de hogeschool te vrijwaren.

Deze beslissingen worden op de eerstvolgende vergadering aan het inrichtingsorgaan voorgelegd, die ze kan herroepen of wijzigen voor zover aan de beslissingen nog geen uitvoering is gegeven.

²⁸ Bij getrapte verkiezingen moet in voorkomend geval rekening worden gehouden met artikel II.52, §2, eerste lid, 1°, samengelezen met artikel II.93, §2, van het decreet van 19 maart 2004 betreffende de rechtspositieregeling van de student, de medezeggenschap in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

Artikelen 34 tot en met 36

Deze bepalingen regelen een aantal evidente aspecten inzake de besluitvorming in de schoot van het bestuursorgaan.

Zij zijn goeddeels afgestemd op de besluitvorming in andere colleges zoals het college van burgemeester en schepenen.

Voor zover als nodig wordt verwezen naar de bespreking van de overeenstemmende bepalingen aangaande de werking van het inrichtingsorgaan.

Door het vaststellen van deze essentiële werkingsregels wordt tegemoetgekomen aan de ‘bijzondere’ legaliteitseis van artikel 24, §2, van de Grondwet, die impliceert dat de essentialia van de werking van de ‘autonome organen’ in het (hoger) onderwijs in een bijzonder decreet zijn vastgelegd.

Artikel 37

De opmaak van een transparant reglement van orde wordt verplicht gesteld.

Artikel 38

De bevoegdheidsregeling van de algemeen directeur sluit aan bij de huidige bepalingen van het bijzonder decreet van 13 juli 1994 betreffende de Vlaamse Autonome Hogescholen (artikel 61octies decies):

“Art. 61octies decies. De algemeen directeur is verantwoordelijk voor het goed functioneren van de hogeschool op administratief, technisch en financieel vlak. Hij coördineert de werking van de administratieve diensten en kan na goedkeuring van het bestuurscollege zijn bevoegdheden overdragen.

Behoudens het bepaalde in artikel 61septies, eerste lid, 11°, vertegenwoordigt hij de hogeschool in en buiten rechte.”.

Evenwel wordt ook de verantwoordelijkheid van de algemeen directeur voor de aansturing van het onderwijs en het onderzoek beklemtoond.

Ook het optreden in rechte behoort in principe tot het takenpakket van de algemeen directeur; voor het optreden als eiser is evenwel de goedkeuring van de voorzitter mede vereist. Uiteraard zal de algemeen directeur aan het bestuursorgaan verslag uitbrengen over rechtsgedingen met een belangrijke impact.

De algemeen directeur zal beschikken over aanzienlijke toegewezen en/of gedelegeerde bevoegdheden.

Artikel 39

Aangezien de algemeen directeur deel uitmaakt van de ‘governance triptiek’ is een zorgvuldige aanstellingsprocedure uitermate belangrijk.

De algemeen directeur wordt aangesteld door het inrichtingsorgaan na een open oproep in het Belgisch Staatsblad.

Het inrichtingsorgaan zal dienen te bepalen hoe de vergelijking van titels en verdiensten tussen de kandidaten geschiedt, op een diepgravende en omstandige wijze.

Artikel 40

De hogescholen beschikken over een stelsel van interne controle of organisatiebeheersing (hetgeen zeker een rol zal spelen bij de toekomstige instellingsaudit in het kader van het nieuwe accreditatietelsel).

Interne controle kan het best omschreven worden als het proces dat door het management en het personeel ondernomen wordt om redelijke zekerheid te verkrijgen in de volgende domeinen: (i) het bereiken van de opgelegde doelstellingen en de uitvoering en opvolging van beslissingen, (ii) de naleving van wetten, decreten, besluiten, reglementeringen en procedures, (iii) de nauwkeurigheid, juistheid, volledigheid, tijdigheid en bruikbaarheid van de financiële en beheersinformatie, (iv) de efficiëntie van de operaties en het efficiënt inzetten van de middelen en (v) de bescherming van de activa en de voorkoming van fraude.

Interne controlemaatregelen betreffen concrete activiteiten om risico's te voorkomen of binnen bepaalde grenzen te houden en/of om de waarschijnlijkheid van een gewenst resultaat of effect te verhogen. Er bestaat een zeer uitgebreid gamma van interne controlemaatregelen zoals bijvoorbeeld documentatie, goedkeuring, autorisatie, verificatie, functiescheiding, supervisie, toepassingscontroles, procedures, back-ups, logische beveiliging, training, onafhankelijke verificaties enzovoort.

Een belangrijke nieuwigheid vormt aansluitend de verplichte instelling van een auditcomité dat het management van de hogeschool screent en daarover aanbevelingen uitbrengt.

Zowel het inrichtingsorgaan (toezicht op de maatschappelijke realisaties) als het bestuursorgaan (toezicht op de bevoegdheidsuitoefening door 'ondergeschikte organen') kan het auditcomité belasten met specifieke opdrachten. Om die reden is het wenselijk dat een aantal wezenlijke regelingen inzake het auditcomité vastgelegd worden in het organiek reglement, dat verder kan worden verfijnd via reglementering die wordt vastgesteld door het bestuursorgaan.

Artikel 41

Artikel 24, §2, van de Grondwet impliceert dat het toezicht op autonome organen waaraan onderwijsinrichtende bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap opgedragen worden zijn grondslag vindt in een bijzonder decreet.

Het toezicht in ruime zin wordt geregeld in volgende artikelen:

- artikel 10, dat het inrichtingsorgaan belast met een toezichtsfunctie op het bestuursorgaan;
- artikel 30, waarbij het bestuursorgaan belast wordt met het toezicht op de uitoefening van de bevoegdheden van de 'ondergeschikte organen' en effectief kan optreden, eventueel na een hiërarchisch toezicht (dit sluit aan bij de in het administratief recht gekende figuur van het 'toezicht na beroep');
- artikel 40, waarin interne controle- en auditmechanismen worden voorgeschreven.

Het toezicht vanuit de Vlaamse Gemeenschap wordt geregeld via de commissarissen bij de hogescholen, conform de generieke hogeronderwijsregelgeving.

Evenwel wordt in dit bijzonder decreet een grondslag voor dat toezicht gelegd, waarbij gestipuleerd wordt dat het toezicht betrekking kan hebben op financieel evenwicht en legaliteit, doch niet op opportuniteitsaspecten (supra).

De motie van aanbeveling wordt in herinnering gebracht, waarbij gevraagd wordt om aan de Vlaamse autonome hogescholen "een vergelijkbare autonomie en beheersstructuur toe te kennen als die waarover de vrije instellingen vandaag reeds beschikken".

In dat kader wordt gestipuleerd dat het toezicht – net als bij de vrije hogescholen – kan leiden tot een schorsing en desgevallend een financiële sanctie, doch niet langer tot een indeplaatsstelling (artikel 61vicies quinquies, §2, van het bijzonder decreet van 13 juli 1994 betreffende de Vlaamse Autonome Hogescholen) of een annulatie (artikel 251 van het Hogescholendecreet van 13 juli 1994). Een dergelijk toezichtsmechanisme via ingrepen in de financiële relaties wordt door de afdeling Wetgeving van de Raad van State aanvaard bij instellingen met een belangrijke autonomie, opgericht op grond van artikel 9 van de BWHI²⁹.

Deze bepaling wijzigt het Hogescholendecreet aldus impliciet. Het is wenselijk dat een en ander ook formeel wordt aangepast; dit wordt niet gedaan bij voorliggend bijzonder decreet, aangezien het parallelisme der vormen juncto het rechtszekerheidsbeginsel zouden eisen dat latere mineure wijzigingen eveneens bij bijzonder decreet zouden moeten worden doorgevoerd.

Artikel 42

Voorliggende bepaling spruit voort uit het gegeven dat de Raad van State inzake het personeelscontentieux als volgt oordeelt:

“Luidens artikel 4 van het bijzonder decreet van 14 juli 1998 betreffende het gemeenschapsonderwijs, zijn “de scholengroepen en de Raad van het Gemeenschapsonderwijs” de inrichtende macht van het in dat bijzonder decreet bedoelde gemeenschapsonderwijs en zij bezitten al de bevoegdheden die rechtstreeks of onrechtstreeks noodzakelijk of nuttig zijn voor de uitoefening van hun opdracht. Ook al bedoelt de decreetgever met artikel 4 van het bijzonder decreet niet zichzelf alle bevoegdheden te ontzeggen met betrekking tot het gemeenschapsonderwijs, dan moet, wil de Vlaamse Gemeenschap zich niettemin een aspect van die bevoegdheid voorbehouden, zulks uit een uitdrukkelijke tekst blijken.”³⁰

Aldus biedt het bijzonder decreet een grondslag voor de huidige colleges van beroep inzake tucht en evaluatie³¹. Deze worden in een nieuw kleedje gestoken, in die zin dat zij worden omgevormd tot commissies van beroep inzake personeelsaangelegenheden.

De nieuwigheden kunnen samengevat worden als volgt.

Ten eerste. De decretaal geregelde bevoegdheden van de commissie (thans tucht en evaluatie) kunnen desgewenst worden uitgebreid door het beroepsreglement van de commissie van beroep, dat goedgekeurd moet worden door het bestuursorgaan (of door alle bestuursorganen die bij de commissie van beroep zijn aangesloten).

Ten tweede. Door de ruime mogelijkheden om de vormgeving van de commissie(s) van beroep de ontwikkelingen te regelen via een beroepsreglement, kunnen ontwikkelingen inzake alternatieve geschillenbeslechting in rekening worden gebracht.

Zo kan aan de commissie worden opgedragen om sommige geschillen te beslechten in de hoedanigheid van arbitraal college in de zin van artikel 1681 van het Gerechtelijk Wetboek. Vereist is dan wel dat de inrichtende macht en het personeelslid een arbitragebeding gesloten hebben.

Eventueel kan het beroepsreglement ook vermelden dat de commissie in elke stand van de behandeling van het beroep een bemiddeling kan aanbevelen.

²⁹ S. Baeten, *De overheid als ondernemer*, Brugge, die Keure, 2003, p. 320.

³⁰ RvS 12 juni 2008, nr. 184.105, De Keuster.

³¹ Vandaag vinden deze (wat de autonome hogescholen betreft) grond in artikelen 61decies en 61undecies van het bijzonder decreet van 13 juli 1994 betreffende de Vlaamse Autonome Hogescholen.

Bij stilzwijgen van de decreetgever kan de aard van de bevoegdheden van de beroepscommissie vastgelegd worden in het beroepsreglement. Daarbij kan gekozen worden voor een model waarbij de beroepscommissie in de plaats kan treden van het bestuur, voor een model waarbij de beroepscommissie enkel personeelsbeslissingen kan vernietigen, of voor een combinatie van beide. Het bijzonder decreet levert een grondslag voor deze keuzemogelijkheden.

Het verdient – in aansluiting bij de bestaande praktijk – de voorkeur dat één commissie wordt ingesteld voor alle (of meerdere) publiekrechtelijke hogescholen gezamenlijk, doch dit wordt niet verplicht gesteld.

Artikel 43

Overgangsmatig (1 januari 2013-30 september 2013) wordt bepaald dat de Vlaamse autonome hogescholen studentenvoorzieningen aanbieden conform de organisatorische regelingen, opgenomen in het (voorontwerp van) decreet betreffende de studentenvoorzieningen in Vlaanderen.

Artikel 44

Deze bepaling vormt een technische aanpassing inzake studentenparticipatie ingevolge de regelingen van voorliggend voorstel van bijzonder decreet.

Artikelen 45 tot 60

Deze bepalingen stemmen de Hogere Zeevaartschool af op de nieuwe regelingen voor de omgevormde publiekrechtelijke hogescholen.

Deze nieuwe (hierboven reeds toegelichte) regelingen worden van overeenkomstige toepassing verklaard.

Aangezien de Hogere Zeevaartschool als hogeschool academische opleidingen blijft aanbieden, wordt een specifieke regeling opgenomen, in die zin dat een belangrijk aandeel van de leden van het inrichtingsorgaan aangewezen wordt door de universiteit binnen de associatie (artikel 52, 2°).

Gelet op de missie van de Hogere Zeevaartschool is uiteraard tevens voorzien in een inbreng vanuit de maritieme sector in het inrichtingsorgaan (artikel 52, 2°).

Artikel 61

Deze bepaling heft de bijzondere decreetgeving op de Vlaamse autonome hogescholen op, met ingang van 1 oktober 2013.

Artikel 62

Deze bepaling heft de gewone decreetgeving op de Vlaamse autonome hogescholen (onderdeel van het Hogescholendecreet van 13 juli 1994) op, met ingang van 1 oktober 2013.

Artikel 63

Dit artikel regelt een volkomen indeplaatstreding, door de nieuwe (omgevormde) publiekrechtelijke hogescholen, in de rechten en plichten van de ‘hogescholen van oorsprong’.

Dat betekent onder meer dat alle bestaande overeenkomsten verder lopen en dat alle vigerende instellingsreglementen aangehouden worden, zonder dat daartoe bijzondere vormen in acht moeten worden genomen.

Andere elementen van deze indeplaatstreding (inzake opleidingen, personeel, goederen en financiering) worden hieronder geduid.

Artikel 64

De nieuwe hogescholen nemen de onderwijsbevoegdheid en de opleidingen van de ‘hogescholen van oorsprong’ over, rekening houdend met de integratiebeweging (de overdracht van academische opleidingen naar de universiteit binnen de associatie wordt eerst doorgevoerd).

Deze overname heeft ten aanzien van de betrokken opleidingen geen invloed op de lopende accreditatie, tijdelijke erkenning of erkenning als nieuwe opleiding. De overname van de betrokken opleidingen leidt er niet toe dat deze worden beschouwd als nieuwe opleidingen in hoofde van de hogeschool (in het andere geval zou telkens een toets nieuwe opleiding moeten worden aangevraagd).

Artikel 65

De personeelsleden worden overgenomen met behoud van alle rechten en verplichtingen. (Dit doet geen afbreuk aan de regeling van het ‘integratiekader’ in het (ontwerp van) Integratiedecreet.)

In het licht van het veranderlijkheidsbeginsel houdt een en ander niet in dat de hogeschool geen nieuwe personeelsreglementering, van toepassing op alle personeelsleden (overgenomen en nieuwe personeelsleden) mag uitvaardigen.

Artikel 66

De Vlaamse Regering werkt aan een eigenstandig syndicaal statuut voor het onderwijs.

Tot de inwerkingtreding van dat nieuwe statuut – dat onverkort zal gelden voor de hogescholen – geldt het huidige stelsel voor de zogenaamde ‘gesubsidieerde officiële hogescholen’, zoals vastgelegd in het Hogescholendecreet van 13 juli 1994 (artikel 301 tot en met 304bis/1). De afgevaardigden van het personeel in de onderhandelingscomités in de gesubsidieerde officiële hogescholen worden aangeduid door de representatieve vakorganisaties.

Een departementaal onderhandelingscomité dient slechts te worden ingesteld indien het organiek reglement dit voorschrijft; zo niet worden de betrokken regelingen behandeld in het hogeschoolonderhandelingscomité.

Artikel 67

De goederen gaan bij de omvorming van rechtswege over; deze overdracht van rechtswege is tegenstelbaar aan derden.

Van overgedragen onroerende goederen (lichamelijke en onlichamelijke) wordt om administratieve redenen een lijst opgemaakt.

Artikel 68

Een omvorming wordt beschouwd als een herstructurering voor de financieringsregelgeving (cf. artikel 2, 14°, van het decreet van 14 maart 2008 betreffende de financiering van

de werking van de hogescholen en de universiteiten in Vlaanderen). Een en ander impliceert continuïteit in de berekeningswijze van de financiering.

Artikel 69

Deze bepaling belast de raden van bestuur van de bestaande autonome hogescholen met het nemen van voorbereidende beslissingen voorafgaand aan de omvorming (samenstelling bestuursorganen, vaststellen eerste organiek reglement enzovoort).

De inhoud van een en ander is reeds aangestipt bij de bespreking van artikelen 15 tot 17.

Artikel 70

Deze bepaling regelt de inwerkingtreding van het bijzonder decreet. Principieel treedt een en ander samen met de integratie van academisch gerichte opleidingen in de universiteiten in werking. De ‘voorbereidende maatregelen’ (regelingen inzake omvormingsbeslissingen) treden evenwel in werking bij de bekendmaking van het bijzonder decreet in het Belgisch Staatsblad. De overgangsbepaling inzake studentenvoorzieningen van Vlaamse autonome hogescholen (1 januari 2013-30 september 2013) treedt samen met het nieuwe (ontwerp van) decreet betreffende de studentenvoorzieningen in werking.

Kathleen DECKX
Kathleen HELSEN
Vera CELIS
Fatma PEHLIVAN
Jan DURNEZ
Willy SEGERS
Fientje MOERMAN

VOORSTEL VAN BIJZONDER DECREET

Titel 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Dit bijzonder decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Titel 2. Omvorming

Art. 2. §1. Op 1 oktober 2013 worden de Vlaamse autonome hogescholen Erasmushogeschool Brussel, Hogeschool Gent en Hogeschool West-Vlaanderen van rechtswege omgevormd tot hogescholen waarvan de bestuurlijke organisatie en de werking beantwoorden aan de eisen, gesteld bij of krachtens dit bijzonder decreet.

De hogescholen die voortkomen uit de omvorming, vermeld in het eerste lid, worden hierna de hogescholen genoemd.

§2. De hogescholen beschikken over publiekrechtelijke rechtspersoonlijkheid en treden naar buiten onder de naamgeving, bepaald in hun organiek reglement.

Titel 3. Fundamentele kenmerken

Hoofdstuk 1. Doel

Art. 3. Het doel van de hogescholen is hoger onderwijs verstrekken in een pluralistisch perspectief, gericht op een actieve erkenning en waardering van de verschillende ideologische, filosofische en godsdienstige strekkingen, en met de bestuurlijke autonomie als grondslag.

Hoofdstuk 2. Bestuurlijke autonomie

Afdeling 1. Algemeen

Art. 4. De hogescholen bezitten binnen de grenzen van het recht volledige vrijheid van handelen om hun zending uit te voeren.

Afdeling 2. Bestuurlijke inrichting

Art. 5. Elke hogeschool beschikt over een organiek reglement waarin de fundamentele regels aangaande de bestuurlijke inrichting zijn vastgelegd.

Het organiek reglement kan de hogeschool opdelen in entiteiten met functionele autonomie, met behoud van de toepassing van artikel 6 van het bijzonder decreet van 4 april 2003 betreffende de deelname van gemeenschapsinstellingen aan de associaties in het hoger onderwijs.

Bij of krachtens het organiek reglement kunnen interne organen met een bijzondere opdracht worden belast en kunnen advies- en overlegorganen en interne beroepscommissies worden ingesteld.

Art. 6. De bij dit bijzonder decreet aan het inrichtingsorgaan verleende bevoegdheden kunnen niet aan enig ander orgaan of persoon worden toegewezen of gedelegeerd.

De bij dit bijzonder decreet aan het bestuursorgaan en de algemeen directeur verleende bevoegdheden kunnen evenwel worden toegewezen, gedelegeerd en verder gedelegeerd aan

een of meer bestuurders, de algemeen directeur, of overige organen of personeelsleden van de hogeschool.

Het bestuursorgaan ziet toe op de behoorlijke uitoefening van de toegewezen en gedelegeerde bevoegdheden.

Afdeling 3. Participaties zonder overdracht van onderwijsinrichtende bevoegdheden

Art. 7. De hogescholen kunnen rechtspersonen oprichten, daarin deelnemen of zich daarin laten vertegenwoordigen, voor zover daarbij geen bevoegdheden als onderwijsinrichtende macht worden overgedragen.

Het eerste lid geldt met behoud van de toepassing van de bij of krachtens decreet bepaalde algemene regels betreffende:

- 1° de deelname van hogescholen in rechtspersonen;
- 2° het beheer van studentenvoorzieningen.

Afdeling 4. Overdracht en overname van onderwijsinrichtende bevoegdheden

Onderafdeling 1. Associaties

Art. 8. De hogescholen zijn ertoe gemachtigd deel te nemen in een associatie in het hoger onderwijs, met inachtneming van de voorwaarden, vermeld in hoofdstuk II, van het bijzonder decreet van 4 april 2003 betreffende de deelname van gemeenschapsinstellingen aan de associaties in het hoger onderwijs.

Onderafdeling 2. Overdracht en overname van opleidingen

Art. 9. Hogescholen kunnen opleidingen overdragen aan en overnemen van een of meer andere onderwijsinstellingen in zoverre dat verenigbaar is met de eventuele door de onderwijsregelgeving gestelde voorwaarden.

Titel 4. Bestuurlijke inrichting

Hoofdstuk 1. Inrichtingsorgaan

Afdeling 1. Taakstelling

Onderafdeling 1. Algemene taken

Art. 10. Het inrichtingsorgaan houdt toezicht op het vervullen van de zending van de hogeschool door het bestuursorgaan en staat het bestuursorgaan met raad terzijde.

Onderafdeling 2. Bijzondere taken

Art. 11. Het inrichtingsorgaan is belast met:

- 1° het goedkeuren van:
 - a) de strategische doelstellingen;
 - b) het organiek reglement;
 - c) het pedagogische project;
 - d) de rechtspositieregeling van de student;
 - e) de algemene reglementering aangaande de deontologie en de evaluatie van het personeel;
 - f) overdrachten en overnames van onderwijsinrichtende bevoegdheden overeenkomstig artikel 8 en 9;
 - g) de begroting, de jaarrekening, het jaarverslag en het strategisch meerjarenplan;

- 2° het benoemen en ontslaan van de niet-ambtshalve bestuurders in de schoot van het bestuursorgaan;
- 3° het verlenen van kwijting aan de bestuurders;
- 4° het aanstellen en ontslaan van de algemeen directeur;
- 5° het aanwijzen van een revisor.

De op grond van het eerste lid, 1°, goed te keuren reglementen en beleidsdocumenten worden aan het inrichtingsorgaan voorgelegd door het bestuursorgaan. Het inrichtingsorgaan kan op eigen initiatief aanpassingen aanbrengen aan de voorstellen van het bestuursorgaan.

Indien een reglement of beleidsdocument aan de goedkeuringsbevoegdheid van het inrichtingsorgaan is onderworpen, dan geldt dit ook ten aanzien van wijzigingen van dat reglement of beleidsdocument.

Afdeling 2. Samenstelling

Onderafdeling 1. Algemeen

Art. 12. Het inrichtingsorgaan is samengesteld uit een bestuurlijke geleding, een personeelsgeleding en een studentengeleding.

Art. 13. De grootte van elke geleding wordt vastgelegd in het organiek reglement, met dien verstande dat het aantal leden binnen de bestuurlijke geleding groter is dan het gezamenlijke aantal leden binnen de personeelsgeleding en de studentengeleding.

De mandaten worden toegekend voor een hernieuwbare termijn waarvan de duur in het organiek reglement wordt bepaald en die ten hoogste vier academiejaren bedraagt.

Het organiek reglement omvat de fundamentele regels betreffende de organisatie van de aanwijzingen en verkiezingen. Deze fundamentele regels voorzien in afdoende waarborgen opdat beide geslachten in de schoot van het inrichtingsorgaan gelijkwaardig zijn vertegenwoordigd. Ten minste geldt dat ten hoogste twee derde van de leden van het inrichtingsorgaan bestaat uit personen van hetzelfde geslacht.

Het organiek reglement kan bepalen dat aan leden van het inrichtingsorgaan een vergoeding wordt toegekend.

Art. 14. De leden van het inrichtingsorgaan nemen de zending van de hogeschool en het organiek reglement in acht.

Het organiek reglement bepaalt op welke wijze een lid kan worden uitgesloten bij kennelijk wangedrag of grove nalatigheid.

Onderafdeling 2. Bestuurlijke geleding

Art. 15. De bestuurlijke geleding bestaat uit:

- 1° vertegenwoordigers van door het organiek reglement aangewezen instanties, meer bepaald:
 - a) voor de werking van de hogeschool relevante provinciale en lokale overheden;
 - b) eventueel, voor zover het organiek reglement daartoe besluit, onderwijsinrichtende machten;
- 2° gezaghebbende personen uit de sociale, economische en culturele milieus.

De leden, vermeld in het eerste lid, 2°, worden gecoöpteerd door een gemeenschappelijke vergadering van de leden, vermeld in het eerste lid, 1°, de personeelsgeleding en de studentengeleding, beslissend bij meerderheid van stemmen. De coöptatie geschiedt op voordracht van de leden, vermeld in het eerste lid, 1°.

De leden van de bestuurlijke geleding zijn geen personeelslid of student van de hogeschool.

Onderafdeling 3. Personeelsgeleding

Art. 16. De personeelsgeleding omvat verkozen vertegenwoordigers van het personeel van de hogeschool.

Het bestuursorgaan legt het kiesreglement vast, rekening houdend met de in het organiek reglement bepaalde fundamentele regels betreffende de organisatie van de verkiezingen.

Onderafdeling 4. Studentengeleding

Art. 17. De studentengeleding omvat verkozen vertegenwoordigers van de studenten van de hogeschool.

Het bestuursorgaan legt het kiesreglement vast, rekening houdend met de in het organiek reglement bepaalde fundamentele regels betreffende de organisatie van de verkiezingen.

Afdeling 3. Werking

Onderafdeling 1. Voorzitterschap

Art. 18. Het inrichtingsorgaan kiest binnen of buiten zijn leden een voorzitter en een plaatsvervangend voorzitter die voorgedragen worden door de bestuurlijke geleding.

De voorzitter en de plaatsvervangend voorzitter kunnen buiten de leden van het inrichtingsorgaan worden gekozen. Zij beschikken ook in dat geval over stemrecht en worden voor de bepaling van het quorum en de stemverhoudingen beschouwd als leden van de bestuurlijke geleding.

Art. 19. §1. De voorzitter legt de agenda van de vergaderingen vast overeenkomstig het organiek reglement en roept de vergaderingen samen.

§2. In behoorlijk gemotiveerde spoedeisende omstandigheden neemt de voorzitter met betrekking tot materies die tot de bevoegdheid van het inrichtingsorgaan behoren, alle nodige maatregelen om de belangen van de hogeschool te vrijwaren.

De op grond van het eerste lid genomen beslissingen worden op de eerstvolgende vergadering aan het inrichtingsorgaan voorgelegd, die ze kan herroepen of wijzigen voor zover aan de beslissingen nog geen uitvoering is gegeven.

Onderafdeling 2. Stemrechten en volmachten

Art. 20. Ieder aanwezig lid kan één stem uitbrengen.

Elk lid kan drager zijn van ten hoogste één volmacht. Volmachten worden schriftelijk gegeven en gelden voor één vergadering.

Onderafdeling 3. Quorum, stemverhoudingen en geheime stemming

Art. 21. Het inrichtingsorgaan vergadert rechtsgeldig indien voldaan is aan beide hierna-volgende voorwaarden:

- 1° meer dan de helft van de leden is aanwezig in eigen persoon of vertegenwoordigd bij volmacht;
- 2° elke geleding is vertegenwoordigd door ten minste één lid dat aanwezig is in eigen persoon of vertegenwoordigd is bij volmacht.

Indien tijdens een eerste vergadering het quorum, vermeld in het eerste lid, niet werd bereikt, dan kan worden opgeroepen tot een nieuwe vergadering die gehouden kan worden zonder dat voldaan is aan het eerste lid.

Art. 22. De beslissingen van het inrichtingsorgaan worden genomen bij volstreekte meerderheid van stemmen. Onder volstreekte meerderheid van stemmen wordt verstaan: meer dan de helft van de uitgebrachte stemmen, onthoudingen niet meegerekend. Bij staking van stemmen is het voorstel verworpen.

Het organiek reglement kan voor bepaalde aangelegenheden bijzondere meerderheden voorschrijven.

Indien bij het nemen van een beslissing geen van de leden de stemming vraagt, wordt het voorstel geacht bij consensus te zijn aangenomen.

Art. 23. Stemmingen over personen zijn geheim.

Onderafdeling 4. Verbod van belangenvermenging

Art. 24. Het is voor een lid verboden deel te nemen aan de bespreking en de stemming over aangelegenheden waarin hij een rechtstreeks belang heeft, hetzij persoonlijk, hetzij als vertegenwoordiger, of waarbij de echtgenoot, of bloed- of aanverwanten tot en met de tweede graad een persoonlijk en rechtstreeks belang hebben. Voor de toepassing van deze bepaling worden personen die een verklaring van wettelijke samenwoning, vermeld in artikel 145 van het Burgerlijk Wetboek, hebben afgelegd, met echtgenoten gelijkgesteld.

Het organiek reglement omschrijft de functies en hoedanigheden die onverenigbaar zijn met het lidmaatschap van het inrichtingsorgaan.

Onderafdeling 5. Overige aanwezigen

Art. 25. De algemeen directeur woont de vergaderingen bij met raadgevende stem.

Art. 26. Het inrichtingsorgaan kan occasioneel leden van adviesorganen en deskundigen uitnodigen, zonder dat aan hen stemrecht kan worden verleend.

Onderafdeling 6. Schriftelijke procedure

Art. 27. De leden van het inrichtingsorgaan kunnen in de door het organiek reglement toegelaten gevallen eenparig en schriftelijk besluiten nemen die tot de bevoegdheid van het inrichtingsorgaan behoren.

Onderafdeling 7. Nadere regels

Art. 28. De nadere werkingsregels van het inrichtingsorgaan worden vastgelegd in het organiek reglement.

Hoofdstuk 2. Bestuursorgaan

Afdeling 1. Taakstelling

Onderafdeling 1. Bestuur

Art. 29. Het bestuursorgaan bestuurt de hogeschool en beschikt daartoe over alle bevoegdheden die niet uitdrukkelijk aan een ander bestuursorgaan zijn toegekend.

Onderafdeling 2. Coördinatie

Art. 30. Indien het bestuursorgaan vaststelt dat een orgaan van de hogeschool, met uitzondering van het inrichtingsorgaan, zijn taken kennelijk verwaarloost, dan kan het bestuursorgaan de nodige voorzieningen treffen.

De nodige voorzieningen, vermeld in het eerste lid, kunnen inhouden dat:

- 1° het bestuursorgaan de aangelegenheid bepaalt waarover het in gebreke blijvende orgaan moet beraadslagen en de termijn bepalen waarbinnen die beraadslaging moet plaatsvinden;
- 2° het bestuursorgaan zich in de plaats stelt van het orgaan;
- 3° de toewijzing van bevoegdheid of de delegatie opgeheven wordt;
- 4° het bestuursorgaan de beslissingen van het orgaan gedurende een door het bestuursorgaan bepaalde en verlengbare termijn afhankelijk maakt van het voorafgaand advies of de voorafgaande instemming van het bestuursorgaan of de door het bestuursorgaan aangewezen persoon of instantie binnen de hogeschool.

Afdeling 2. Samenstelling

Art. 31. §1. Het bestuursorgaan bestaat uit ambtshalve bestuurders en niet-ambtshalve bestuurders.

§2. De ambtshalve bestuurders zijn de voorzitter van het inrichtingsorgaan en de algemeen directeur.

§3. Er zijn ten minste drie niet-ambtshalve bestuurders, die voor een periode van vier academiejaren worden benoemd door het inrichtingsorgaan op voordracht van de ambtshalve bestuurders.

Meer dan de helft van de voorgedragen personen zijn personen die geen personeelslid of student zijn van de hogeschool.

Indien studenten van de hogeschool worden voorgedragen, dan geschiedt deze voordracht op grond van een rechtstreekse verkiezing of een getrapte verkiezing, in welk geval de betrokken studenten worden verkozen door de leden van de studentenraad. De keuze voor de wijze van aanduiding wordt gemaakt door de studentenraad. Bij de uitoefening van de bevoegdheden en prerogatieven van de studenten wordt rekening gehouden met de bij decreet bepaalde algemene regels op het vlak van de rechtspositie en de medezeggenschap van studenten.

Het organiek reglement kan bepalen dat aan bestuurders een vergoeding wordt toegekend.

§4. Beide geslachten zijn in de schoot van het bestuursorgaan gelijkwaardig vertegenwoordigd. Ten minste geldt dat ten hoogste twee derde van de leden van het inrichtingsorgaan bestaat uit personen van hetzelfde geslacht.

Afdeling 3. Werking

Onderafdeling 1. Voorzitterschap

Art. 32. De voorzitter van het inrichtingsorgaan zit het bestuursorgaan voor.

Is de voorzitter verhinderd, dan neemt de oudste aanwezige bestuurder de functie van voorzitter op.

Art. 33. In behoorlijk gemotiveerde spoedeisende omstandigheden neemt de voorzitter met betrekking tot materies die tot de bevoegdheid van het bestuursorgaan behoren, alle nodige maatregelen om de belangen van de hogeschool te vrijwaren.

De op grond van het eerste lid genomen beslissingen worden op de eerstvolgende vergadering aan het bestuursorgaan voorgelegd, die ze kan herroepen of wijzigen voor zover aan de beslissingen nog geen uitvoering is gegeven.

Onderafdeling 2. Beraadslagingen en beslissingen

Art. 34. Het bestuursorgaan kan enkel beraadslagen of beslissen als de meerderheid van de bestuurders aanwezig is, in eigen persoon of bij volmacht.

Elke bestuurder kan drager zijn van ten hoogste één volmacht. Volmachten worden schriftelijk gegeven en gelden voor één vergadering.

Artikel 24 is van overeenkomstige toepassing op de bestuurders.

Art. 35. De beslissingen van het bestuursorgaan worden genomen bij volstreekte meerderheid van stemmen. Alle bestuurders zijn stemgerechtigd en kunnen één stem uitbrengen. Onder volstreekte meerderheid van stemmen wordt verstaan: meer dan de helft van de uitgebrachte stemmen, onthoudingen niet meegerekend. Bij staking van stemmen is het voorstel verworpen.

Het organiek reglement kan voor bepaalde aangelegenheden bijzondere meerderheden voorschrijven.

Indien bij het nemen van een beslissing geen van de bestuurders de stemming vraagt, wordt het voorstel geacht bij consensus te zijn aangenomen.

Art. 36. De bestuurders kunnen in de door het organiek reglement toegelaten gevallen eenparig en schriftelijk besluiten nemen die tot de bevoegdheid van het bestuursorgaan behoren.

Onderafdeling 3. Nadere regels

Art. 37. Het bestuursorgaan legt de nadere regels inzake zijn werking vast in een reglement van orde.

Hoofdstuk 3. Algemeen directeur

Art. 38. De algemeen directeur is verantwoordelijk voor:

- 1° de uitvoering van de voor de werking van de hogeschool relevante regelgeving;
- 2° de uitvoering van reglementen en bestuurlijke beslissingen;
- 3° de coördinatie van de administratieve diensten, met inbegrip van het financieel beleid;

4° de goede uitvoering van de taken van de hogeschool op het vlak van onderwijs, dienstverlening, praktijkgericht onderzoek en in voorkomend geval onderzoek in de kunsten.

De algemeen directeur vertegenwoordigt de hogeschool in feite en in rechte. Een beslissing tot het optreden in rechte als eiser wordt evenwel genomen door de voorzitter van het bestuursorgaan en de algemeen directeur gezamenlijk.

Art. 39. De algemeen directeur wordt aangesteld door het inrichtingsorgaan na een open oproep in het Belgisch Staatsblad.

Titel 5. Interne controle, interne audit en toezicht

Art. 40. Elke hogeschool beschikt over een systeem van interne controle en interne audit dat betrekking heeft op het geheel van haar activiteiten.

Art. 41. Elke hogeschool staat onder het toezicht van de Vlaamse Regering, dat uitgeoefend wordt door een commissaris.

De nadere regels en de mogelijke gevolgen van het toezicht worden geregeld bij of krachtens decreet, met inachtneming van alle hiernavolgende beginselen:

- 1° de toezichtstaken van de commissarissen kunnen betrekking hebben op alle aspecten betreffende de legaliteit en het financieel evenwicht van het beleid van de hogeschool;
- 2° het toezicht kan aanleiding geven tot het instellen van een schorsend beroep door de commissaris en tot het opleggen, door de Vlaamse Regering, van een administratieve sanctie in de vorm van een schorsing van de toekenning van het geheel of een gedeelte van de uitkeringen van de hogeschool.

Titel 6. Commissie van beroep

Art. 42. Elke hogeschool stelt een commissie van beroep in of is aangesloten bij een commissie van beroep. Een commissie van beroep doet uitspraak over de door de hogeronderwijsregelgeving of de interne personeelsreglementering aangewezen personeelsgeschillen.

De hogeronderwijsregelgeving of het door het bestuursorgaan goedgekeurde beroepsreglement van de commissie van beroep bepaalt de bevoegdheden van de commissie van beroep. Deze kunnen betrekking hebben op zowel de annulatie als de substitutie van beslissingen van de hogeschool.

Titel 7. Slotbepalingen

Hoofdstuk 1. Wijzigingsbepalingen

Art. 43. Artikel 61septies, eerste lid, 15°, van het bijzonder decreet van 13 juli 1994 betreffende de Vlaamse Autonome Hogescholen, ingevoegd bij bijzonder decreet van 13 juli 1994, wordt vervangen door wat volgt:

“15° neemt de nodige maatregelen opdat studentenvoorzieningen worden aangeboden overeenkomstig het decreet van [...] betreffende de studentenvoorzieningen in Vlaanderen;”.

Art. 44. In artikel II.61, §2, van het decreet van 19 maart 2004 betreffende de rechtspositieregeling van de student, de medezeggenschap in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, gewijzigd

bij de decreten van 7 mei 2004, 20 februari 2009 en 1 juli 2011, worden volgende wijzigingen aangebracht:

1° punt 3° wordt vervangen door wat volgt:

“3° artikel 12, artikel 17 en artikel 31, §3, derde lid, van het bijzonder decreet van [...] tot regeling van de bestuurlijke organisatie en werking van sommige publiekrechtelijke hogescholen;”;

2° punt 6° wordt vervangen door wat volgt:

“6° artikel 12 en artikel 14 van het bijzonder decreet van 20 februari 2009 betreffende de Hogere Zeevaartschool;”.

Art. 45. Het opschrift van het bijzonder decreet van 20 februari 2009 tot inrichting van de Vlaamse autonome hogeschool Hogere Zeevaartschool en tot overdracht van de inrichtende macht van het hoger zeevaartonderwijs van de Vlaamse Gemeenschap wordt vervangen door wat volgt:

“Bijzonder decreet betreffende de Hogere Zeevaartschool”.

Art. 46. Artikel 2 van hetzelfde bijzonder decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 2. De Vlaamse autonome hogeschool Hogere Zeevaartschool wordt op 1 oktober 2013 van rechtswege omgevormd tot een publiekrechtelijke hogeschool Hogere Zeevaartschool, waarvan de bestuurlijke organisatie en de werking beantwoorden aan de eisen, gesteld bij of krachtens dit bijzonder decreet.”.

Art. 47. In artikel 3 van hetzelfde bijzonder decreet worden de woorden “Vlaamse autonome hogeschool” geschrapt.

Art. 48. In artikel 4 van hetzelfde bijzonder decreet worden volgende wijzigingen aangebracht:

1° §1 wordt vervangen door wat volgt:

“§1. Titel 3 van het bijzonder decreet van [...] tot regeling van de bestuurlijke organisatie en werking van sommige publiekrechtelijke hogescholen is van overeenkomstige toepassing.”;

2° in §2 worden de woorden “Bij de in §1 bedoelde overdracht” vervangen door de woorden “Bij de omvorming, vermeld in artikel 2,”.

Art. 49. In artikel 5 van hetzelfde bijzonder decreet worden de woorden “Vlaamse autonome hogeschool” geschrapt en worden de woorden “de raad van bestuur, het bestuurscollege” vervangen door de woorden “het inrichtingsorgaan, het bestuursorgaan”.

Art. 50. Het opschrift van hoofdstuk II, afdeling II, van hetzelfde bijzonder decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Afdeling II. Het inrichtingsorgaan”.

Art. 51. Artikel 6 tot en met 11 van hetzelfde bijzonder decreet worden opgeheven.

Art. 52. In artikel 12 van hetzelfde bijzonder decreet worden volgende wijzigingen aangebracht:

1° de woorden “Artikelen 61quater, 61sexies en 61 novies, van het bijzonder decreet van 13 juli 1994 betreffende de Vlaamse Autonome Hogescholen” worden vervangen door de woorden “De artikelen 10 tot en met 28 van het bijzonder decreet van [...] tot regeling van de bestuurlijke organisatie en werking van sommige publiekrechtelijke hogescholen”;

2° het tweede lid wordt vervangen door wat volgt:

“In afwijking van artikel 13, eerste lid, van het bijzonder decreet, vermeld in het eerste lid, geldt dat het inrichtingsorgaan vijftien leden omvat.”;

3° een derde en vierde lid worden toegevoegd, die luiden als volgt:

“Negen leden behoren tot de bestuurlijke geleding of worden overeenkomstig artikel 18, tweede lid, van het bijzonder decreet, vermeld in het eerste lid, geacht te behoren tot de bestuurlijke geleding. In afwijking van artikel 15, eerste lid, van voormeld bijzonder decreet geldt dat:

1° de vertegenwoordigers van door het organiek reglement aangewezen instanties uitsluitend bestaan uit ten minste drie leden, voorgedragen door de universiteit van de associatie waartoe de Hogere Zeevaartschool behoort;

2° de gezaghebbende personen uit de sociale, economische en culturele milieus uitsluitend bestaan uit ten minste drie vertegenwoordigers van de maritieme sector.

De personeelsgeleding omvat vier leden en de studentengeleding omvat twee leden.”.

Art. 53. Het opschrift van hoofdstuk II, afdeling III, van hetzelfde bijzonder decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Afdeling III. Het bestuursorgaan”.

Art. 54. Artikel 13 van hetzelfde bijzonder decreet wordt opgeheven.

Art. 55. Artikel 14 van hetzelfde bijzonder decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 14. De artikelen 29 tot en met 37 van het bijzonder decreet van [...] tot regeling van de bestuurlijke organisatie en werking van sommige publiekrechtelijke hogescholen zijn van overeenkomstige toepassing.”.

Art. 56. In artikel 15, eerste lid, van hetzelfde bijzonder decreet worden de woorden “Artikel 61septies decies van het bijzonder decreet van 13 juli 1994 betreffende de Vlaamse Autonome Hogescholen is” vervangen door de woorden “De artikelen 38 en 39 van het bijzonder decreet van [...] tot regeling van de bestuurlijke organisatie en werking van sommige publiekrechtelijke hogescholen zijn”.

Art. 57. Artikel 16 van hetzelfde bijzonder decreet wordt opgeheven.

Art. 58. Hoofdstuk III van hetzelfde bijzonder decreet, bestaande uit artikel 17, wordt vervangen door wat volgt:

“Hoofdstuk III. Interne controle, interne audit en toezicht, Commissie van beroep

Art. 17. De artikelen 40 tot en met 42 van het bijzonder decreet van [...] tot regeling van de bestuurlijke organisatie en werking van sommige publiekrechtelijke hogescholen zijn van overeenkomstige toepassing.”

Art. 59. Artikel 18 van hetzelfde bijzonder decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 18. Voorafgaand aan de omvorming, vermeld in artikel 2, legt de raad van bestuur van de Vlaamse autonome hogeschool Hogere Zeevaartschool de regelingen, vermeld in artikel 69 van het bijzonder decreet van [...] tot regeling van de bestuurlijke organisatie en werking van sommige publiekrechtelijke hogescholen vast.

De regelingen inzake rechtsopvolging, vermeld in de artikelen 63 tot en met 68 van het bijzonder decreet van [...] tot regeling van de bestuurlijke organisatie en werking van sommige publiekrechtelijke hogescholen, zijn van overeenkomstige toepassing.”

Art. 60. Artikel 19 tot en met 21 van hetzelfde bijzonder decreet worden opgeheven.

Hoofdstuk 2. Opheffingsbepalingen

Art. 61. Het bijzonder decreet van 13 juli 1994 betreffende de Vlaamse Autonome Hogescholen, gewijzigd bij de bijzondere decreten van 19 april 1995, 14 juli 1998 en 19 maart 2004, wordt opgeheven.

Art. 62. In het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap wordt titel V, hoofdstuk I, dat bestaat uit artikel 254 tot en met artikel 281bis, gewijzigd bij de decreten van 19 april 1995, 14 februari 2003, 4 april 2003, 19 maart 2004 en 1 juli 2011, opgeheven.

Hoofdstuk 3. Overgangsbepalingen

Afdeling 1. Rechtsopvolging

Onderafdeling 1. Algemeen

Art. 63. De hogescholen treden ingevolge de omvorming, vermeld in artikel 2, §1, eerste lid, volkomen en onmiddellijk in de rechten en verplichtingen van respectievelijk de Erasmushogeschool Brussel, de Hogeschool Gent en de Hogeschool West-Vlaanderen.

Onderafdeling 2. Opleidingen

Art. 64. De hogescholen nemen de onderwijsbevoegdheid en opleidingen van de bij de omvorming, vermeld in artikel 2, §1, eerste lid, betrokken hogescholen over, na het doorvoeren van de door de decreetgever geregelde overdracht van academische opleidingen aan universiteiten op 1 oktober 2013.

De overname van opleidingen, vermeld in het eerste lid, heeft ten aanzien van de betrokken opleidingen geen invloed op de lopende accreditatie, tijdelijke erkenning of erkenning als nieuwe opleiding. De overname van de betrokken opleidingen leidt er niet toe dat deze worden beschouwd als nieuwe opleidingen in hoofde van de hogeschool.

Onderafdeling 3. Personeel

Art. 65. De personeelsleden van respectievelijk de Erasmushogeschool Brussel, de Hogeschool Gent en de Hogeschool West-Vlaanderen worden van rechtswege overgedragen aan de hogeschool die voortkomt uit de omvorming, vermeld in artikel 2, §1, eerste lid, met behoud van alle rechten en verplichtingen die zij genoten in de instelling van oorsprong.

Het eerste lid geldt met behoud van de toepassing van de bij of krachtens decreet bepaalde algemene regels betreffende de overname van personeelsleden door een universiteit die academische hogeschoolopleidingen integreert overeenkomstig hoofdstuk Vbis van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap en titel III, hoofdstuk IV, van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap.

Het eerste lid verhindert geenszins de opmaak van nieuwe personeelsreglementering in de schoot van de hogeschool.

Art. 66. Totdat de decreetgever een eigenstandig syndicaal statuut voor alle hogescholen heeft vastgesteld, is de personeelsparticipatie in de hogescholen onderhevig aan de bij of krachtens decreet gestelde regels met betrekking tot:

- 1° de hogeschoolonderhandelingscomités in de schoot van gesubsidieerde officiële hogescholen;
- 2° de departementale onderhandelingscomités in de schoot van gesubsidieerde officiële hogescholen, in zoverre het organiek reglement deze regels uitdrukkelijk van toepassing acht op een of meer entiteiten binnen de hogeschool;
- 3° de deelname door personeelsleden aan vergaderingen van lokale inspraakorganen en vergaderingen van de Vlaamse Onderwijsraad.

Onderafdeling 4. Goederen

Art. 67. §1. Alle roerende en onroerende goederen, met inbegrip van de daarmee verbonden zakelijke rechten, van respectievelijk de Erasmushogeschool Brussel, de Hogeschool Gent en de Hogeschool West-Vlaanderen worden van rechtswege en om niet en zonder kosten van welke aard ook overgedragen aan de hogeschool die voortkomt uit de omvorming, vermeld in artikel 2, §1, eerste lid.

De overdrachten, vermeld in het eerste lid, zijn zonder verdere formaliteiten van rechtswege tegenstelbaar aan derden.

§2. Met behoud van de toepassing van §1, tweede lid, wordt een lijst van de overgedragen onroerende goederen, inclusief overgedragen zakelijke rechten, opgemaakt door de hogeschool. Deze lijst wordt na goedkeuring door de Vlaamse Regering bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.

§3. Voor ieder onroerend goed en elk zakelijk recht op een onroerend goed dat wordt overgedragen, bezorgt de instelling van oorsprong aan de betrokken hogeschool de akten en bescheiden, met inbegrip van de uittreksels uit de kadastrale leggers en uit het kadastraal plan, met vermelding van de rechten, lasten en verplichtingen verbonden aan het onroerend goed.

Onderafdeling 5. Financiering

Art. 68. De omvorming, vermeld in artikel 2, §1, eerste lid, wordt voor de toepassing van de regelgeving op de financiering van de werking van de hogescholen beschouwd als een herstructurering.

Afdeling 2. Omvormingsbeslissing

Art. 69. Voorafgaand aan een omvorming, vermeld in artikel 2, §1, eerste lid, legt de raad van bestuur van respectievelijk de Erasmushogeschool Brussel, de Hogeschool Gent en de Hogeschool West-Vlaanderen ten minste volgende regelingen vast:

- 1° de bestuurszetel van de hogeschool;
- 2° het eerste organiek reglement van de hogeschool;
- 3° de eerste aanwijzing van de vertegenwoordigers van de voor de werking van de hogeschool relevante provinciale en lokale overheden en, eventueel, onderwijsinrichtende machten;
- 4° de eerste aanwijzing van gezaghebbende personen uit de sociale, economische en culturele milieus in het inrichtingsorgaan, op grond van een coöptatie door een gemeenschappelijke vergadering van de leden van het inrichtingsorgaan in de zin van 3°, 5° en 6°, beslissend bij meerderheid van stemmen;
- 5° de eerste samenstelling van de personeelsgeleding van het inrichtingsorgaan, door middel van:
 - a) hetzij door de zich omvormende hogeschool georganiseerde verkiezingen,
 - b) hetzij de aanwijzing van verkozen vertegenwoordigers van het personeel die zetelen in een beslissingsorgaan van de zich omvormende hogeschool;
- 6° de eerste samenstelling van de studentengeleding van het inrichtingsorgaan, door middel van:
 - a) hetzij door de zich omvormende hogeschool georganiseerde verkiezingen,
 - b) hetzij de aanwijzing van verkozen vertegenwoordigers van de studenten die zetelen in een beslissingsorgaan of in de studentenraad van de zich omvormende hogeschool;
- 7° de aanwijzing van de eerste voorzitter van het inrichtingsorgaan;
- 8° de aanwijzing van de algemeen directeur van de zich omvormende instelling als algemeen directeur van de hogeschool;
- 9° een ontwerp van lijst in de zin van artikel 67, §2.

Hoofdstuk 4. Inwerkingtreding

Art. 70. Dit bijzonder decreet treedt in werking op 1 oktober 2013, met uitzondering van:

- 1° artikel 43, dat in werking treedt op 1 januari 2013;
- 2° artikel 59 en artikel 69, die in werking treden op de datum van bekendmaking van dit bijzonder decreet in het Belgisch Staatsblad.

Kathleen DECKX
Kathleen HELSEN
Vera CELIS
Fatma PEHLIVAN
Jan DURNEZ
Willy SEGERS
Fientje MOERMAN